

בס"ד

שתי דקות

הערכה המשולבת

הלכה יומית + מוסר יומי

ארבעים יום של לימוד עצמי

מתוך התרוממות והתעלות רוחנית

יו"ל ע"י:

ארגון ארצי להחדרת תודעת הצניעות
בהכוונת גדולי הדור שליט"א

"הסגולה האמיתית לכל הישועות"

מלבד התועלת העצומה מלימוד ההלכות, ישנה סגולה פילאית המבטיחה ישועות גדולות לאלו המקבלות על עצמן ללמוד במשך 40 יום רצופים כשהלימוד מוקדש להצלחת או לרפואת וכדומה, בדוק ומנוסה.

לתועלת הלומדים:

המקורות המובאים בערכה זו, הינם מדגמיים בלבד כדי להעשיר את הידיעות הן בתחומים רבים נוספים והן במקורות רבים לכל ענין מומלץ מאד לעיין בתוך הספר, כל נושא ונושא עם פרטיו ומקורותיו.

הודעה ובקשה:

השתדלנו מאד שתכני המוסר אשר לקוחים כולם מדברי רבותינו זצ"ל ושליט"א, יהא קשורים לתוכן ההלכה הנלמדת באותו יום.
**אנא השקיעו דקה אחת נוספת מעבר לשתי הדקות, והוסיפו לימוד קצר בדברי מוסר אלו.
ובודאי יגרמו הדברים לתועלת עצומה.**

העורכים

ניתן להשיג בטל: 052-7652509 02-5810763

כמו"כ שאלות, עזרה בהפצה, ותרומות, בטלפון הנ"ל

לזיכוי הרבים ניתן לקבל עלונים רבים ללא תשלום

ב"קול הצניעות" בטלפון: 052-7120948, 052-7111333

ההלכות המופיעות בערכה זו נלקטו ועובדו מתוך הספר החשוב "היא תתהלל" ציטוטים נבחרים מתוך המלצותיהם של גדולי מורי ההוראה שליט"א על הספר.

הגאון רבי נפתלי נוסבוים שליט"א: "...כשעוסקים בספר הנ"ל בודאי יגרום חיזוק הן לעצמו והן לאחרים ויתרבה כבוד שמים".

הגאון רבי שמאי קהת גראס שליט"א: "...הדברים מסודרים לפי נושאים בטוב טעם ודעת, ויכול להביא תועלת מרובה לקובעים לימודם בספר זה".

הגאון רבי ברוך שרגא שליט"א: "...קיבץ כעמיר גורנה מדברי רבותינו הראשונים והאחרונים בחשיבות של גדרי הצניעות, ואפיריון נמטיה על פעולותיו הברוכות בהשפעה נכונה בדברים היוצאים מן הלב נכנסים אל הלב".
הגאון רבי יצחק רצאבי שליט"א: "...אוצר בלום כולל ומקיף לכל ענייני צניעות הנשים, מלוקט מהש"ס ופוסקים וכל המפרשים ראשונים ואחרונים מכל הדעות והעדות".

הגאון רבי מנחם מנדל פוקס שליט"א: "...עמל ויגע ללבן את נושאי וענייני הצניעות ולסדרם באופן נפלא, ולציין מקורות לכל ענין, הכי קרא שמו "היא תתהלל" שקביעות הלימוד בספר זה, וקיום הדברים הכתובים בו, יכול לעזור להיות אשה יראת ה' היא תתהלל".

הגאון רבי אהרון זכאי שליט"א: "...נתמלא הבית אורה זו תורה, דברים יקרים מפז ומפנינים, אשר המחבר שליט"א ערך הכל בטוב טעם ודעת, ריח קדושה ויראת שמים טמון בספר קדוש זה".

הגאון רבי יעקב שיכנזי שליט"א: "...ואשריו שהוא מחבר על זה ספרים, אשר ערוכים בטוב טעם ודעת בשפה ברורה וזכה שרבים השיב מעוון, ואשריו ואשרי חלקו".

הגאון רבי איתמר מחפוד הלוי שליט"א: "...שמחתי לראות את הספר החשוב אשר שמו יקבנו "היא תתהלל" בו מבואר דבר דבור על אופניו, מהי הדרך האמיתית אשר היא רצון השי"ת, ומהי הדרך אשר יש לרחקה, ואף ידי תיכון עמהם".

תוכן העניינים

מוסר יומי

א. מעלותיה של מצות הצניעות	כא. להתבזות על הכביסה
ב. עיקר העיקרים בחיי האשה	כב. הנותן לשכוי בינה
ג. שלא יכשלו בי בני אדם	כג. מעוררים תחושה של גילוי
ד. איזו היא דת יהודית	כד. שתי דלתות היו נפתחות
ה. והיה מחניך קדוש	כה. הגרביים של כוזבי המרשעת
ו. ומשביע אני אתכם	כו. מיליוני עבירות רחמנא ליצלן
ז. מואביה היא זו...	כז. החטא והתיקון
ח. לא המורה ולא התלמידות	כח. קל וחומר מנשי הנכרים
ט. טללי תחיה לעתיד	כט. לפנים בישראל - והיום
י. וזה גנאי אפילו להזכיר	ל. אפשר להינצל עם העצה הזו
יא. גורם לעיכוב הגאולה	לא. עוקרת את מידת הדין
יב. והוא עזאזל שבתורה	לב. אין כדאית כל מציאותה
יג. שהלכה במלבוש חשוב	לג. חושבות שאין להן זכות להתנגד
יד. ליד הספר תורה	לד. תקחי הכל על ידי שליח
טו. כאשר נהגו מאז ומעולם	לה. ומדברת בקול נמוך
טז. בהם יצר הרע אינו מתגרה	לו. יותר יגדל החיוב על שאר העם
יז. מתעצלת מלכסות	לז. כזוהר החמה והלבנה והכוכבים
יח. גם בניה יתעלו בחשיבותם	לח. יש לחוש להסתכלות
יט. למה משכן דומה	לט. חילול הוא לה
כ. קל וחומר מהגברים	מ. עדיין קטנה היא...

הלכה יומית

א. מצוות התורה התלויות בצניעות	כא. חצאית כשרה
ב. לפני עיוור לא תתן מכשול	כב. רוחב החצאית
ג. חוסר צניעות = פריצות	כג. חגורות
ד. שיחה אסורה	כד. חצאיות אסורות
ה. שמירת ההפרדה	כה. גרביים כהלכתן
ו. שמירת מרחק	כו. צבע הגרביים
ז. לשון נקיה	כז. נעליים כשרות
ח. קול באשה ערוה	כח. בגדי אופנה
ט. איסור בגד צמוד	כט. אופנות פסולות
י. סוגי בד האסורים	ל. כיסוי הראש
יא. חולצה כשרה	לא. איסוף השיער וקליעתו
יב. צבעי הבגדים	לב. איפור ובושם
יג. בגד חשוב ובגד אדום	לג. הליכה לרופאים
יד. בגדים שקופים	לד. יציאה מן הבית
טו. כיסוי הזרועות	לה. זהירות בהתנהגות
טז. מידת הבגד	לו. תוכחה חנופה ומחמאה
יז. צווארון	לז. חנויות בגדים וספרות
יח. זהירויות נוספות	לח. צניעות בתוך הבית
יט. שוק באשה ערוה	לט. תקופת השידוכים
כ. אורך החצאית	מ. חובת חינוך הבנות

בס"ד

לומדת יקרה, שלום לך.

אמרו רבותינו זיכרונם לברכה: כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן העולם הבא.

מתוך מיגוון רחב של הלכות השייכות לבת ישראל, בחרנו בהילכות הטוהר והצניעות משתי סיבות.

א. נשים ונערות רבות היו משוכנעות שהן מקיימות את ההלכה כדת וכדין ואפילו מחמירות, אולם לאחר שלמדו את הדברים מהמקורות, הן גילו להפתעתן שיש מה לתקן.

ב. מכיוון שנושא הצניעות מהווה כיום את הניסיון המרכזי והמשפיע ביותר בחייה של בת ישראל, מחויבים אנו להשתמש בהבטחתם של חז"ל במדרש:

"אם יגעת הרבה בדבריהם, הקב"ה מסיר יצר הרע ממך".

אנו תפילה שערכה זו תימצא מסילות לליבך, ותיזכי לשפע של סיעתא דשמיא לקיים את כל אשר תלמדי בה.

בהצלחה

מצוות התלויות בצניעות

- א. והיה מחניך קדוש¹. סמ"ק²: המצוה היא - להיות צנוע. שנאמר - והיה מחניך קדוש. ועוד נאמר - הצנע לכת עם אלוהיך... בכל דבר צריך להיות בצניעות ולא בפריצות.
- ב. ולפני עיוור לא תתן מכשול³. מחניך קדוש⁴: וגם לתופרת אסור לתפור בגדים פרוצים, ועוברת משום ולפני עיוור לא תתן מכשול.
- ג. לא תחמוד אשת רעך⁵. רבינו יונה⁶: כתוב "לא תחמוד" ואפשר לקרוא גם "לא תחמיד". ומזה לומדים שאסור לאשה לעשות או ללבוש דבר הגורם לכך.
- ד. לא תקרבו לגלות ערוה⁷. מגיד משנה⁸: כתב רבינו הרמב"ם שנמנענו מפעולות המעמיקים בזימה והוא אומרו יתברך לא תקרבו לגלות ערוה, וכבר אמרו ביוצאה וראשה פרוע, שהוא אסור מן התורה.
- ה. ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם⁹. ספר החינוך¹⁰: שלא ירדוף האדם אחר מראה עיניו ואחר תאוות העולם הזה ונוהגת מצוה זו בזכרים ובנקבות.
- ו. ובחוקותיהם לא תלכו¹¹. קיצור שולחן ערוך¹²: אין הולכין בחוקות הגויים, ולא מתדמין להן לא בלבוש ולא בשער וכיוצא בזה. בית יוסף¹³: דבר אשר שייך בו פריצת דרך הצניעות והענוה ונהגו בו הגויים - אסור. אלא דברי ישראל ודרכם להיות צנועים וענוים.
- ז. הוכח תוכיח את עמיתך¹⁴. הגרי"ח זוננפלד¹⁵: זאת היא המצוה הגדולה ביותר, להשפיע על בנות ישראל ללכת בצניעות.

1. דברים כג טו 2. מצוה נז 3. ויקרא יט יד 4. אות כד 5. שמות כ טז 6. ספר היראה 7. ויקרא יח 8. איסור"ב כא א 9. במדבר טו לט 10. שפז 11. ויקרא יח ג 12. ג ב 13. יו"ד קעח 14. ויקרא יט יז 15. "מרא דארעא דישראל" עמ' רב

מעלותיה של מצות הצניעות

א. בשעה שניתנה התורה, נצטוו משה רבינו ע"ה לומר תחילה לבית יעקב, והן הנשים. ומפני מה נצטוו לדבר עם הנשים תחילה? כי הנשים הצנועות מסבכות התורה והיראה.

(רבינו יונה - איגרת התשובה - דרש שלישי)

* * *

ב. ואף על פי שהצניעות משובחת אצל הכל, בנשים היא משובחת ביותר.

(המאירי שבת קיג:)

* * *

ג. הנשים החסודות והצנועות, יצאו מהן בנים הגונים כשרים וטהורים, ראויים לכתר עליון, בעלי תורה ויראה והוראה.

(מנורת המאור - נר ג' סימן קפה)

* * *

ד. כשהאשה הולכת בדרכי הצניעות, אז היא זוכה להוליד בנים צדיקים, בנים תלמידי חכמים המאירים לעולם בתורתם ובצדקותם... ועל ידי זה ייטב לה בעולם הזה, וגם באחריתה תזכה לישב בעולם העליון בהיכל ה' ברוב עוז והדר, על כן צריכה האשה להרגיל עצמה במידת הצניעות, וייטב לה על ידי זה בזה ובבא.

(חפץ חיים - גדר עולם - פרק ז)

לפני עיוור לא תתן מכשול

היות וחובת האנשים היא:

א. צריך האדם להתרחק מן הנשים מאד מאד, ואסור להביט ביופיה, ואסור להסתכל בבגדי צבעוניים של אשה שהוא מכירה אפילו שאינם עליה¹.

ב. המסתכל באצבע קטנה של אשה לשם הנאה, אפילו גדול בתורה ומעשים טובים כמשה רבנו, לא ינקא מדינה של גהינום².

ג. שלושה פנים אסור לראות... פני אשה. וכדכתיב: ומה אתבונן על בתולה (איוב לא-א)³.

לכן חובת חובת הנשים היא:

א. וצריכה האשה שתהא צנועה ונזהרת שלא יסתכלו בה בני אדם חוץ מבעלה, שהמסתכלין בפניה או בידיה יורדין לגהינום, והיא ענושה בעונש כל אחד ואחד מהם, מפני שהחטיאה אותם ולא נהגה צניעות בעצמה ונכשלו בה⁴.

ב. אשה שהיא יוצאה בחוץ מקושטת, היא חוטאת ומחטיאה אחרים, כי אפשר שיפגענה בור ועם הארץ ויעבור על "לא תחמוד אשת רעך" וגוררת עוון ותקלה לאיש ההוא⁵.

1. שולחן ערוך אבה"ע כא-א

2. משנה ברורה עה-ז

3. ספר חסידים סי' קעח

4. רבינו יונה - אגרת התשובה - נח

5. שבט מוסר יז-טו

עיקר העיקרים בחיי האשה

א. ויבן ה' אלוקים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה. אמר רבי יהושע בשם רבי לוי: "ויבן" כתיב - מלמד שהתבונן מהיכן לבוראה. אמר: לא אברא אותה מן הראש, שלא תהא מייקרת ראשה, אלא ממקום צנוע באדם (צלע). ועל כל אבר ואבר שהיה בורא בה, היא אומר: תהא אשה צנועה, תהא אשה צנועה.

(בראשית רבה יח - ב)

* * *

ב. נמצא שהאשה הצנועה הנזהרת ממדות הללו, משלמת כוונת יצירתה, והיא האשה אשר בחר בה בוראה.

(מנורת המאור - נר ג' סי' קע)

* * *

ג. עיקר שבח האשה ומדרגתה העליונה, היא הצניעות.

(מהר"ל מפראג - גבורת ה' פרק ס)

* * *

ד. כל אשה המרבה להיזהר בדרכי הצניעות, הרי זו משובחת, וכמעט כל עונש האשה בעולם הזה ולעולם הבא, וזכייתה לעולם הבא תלוי בזה.

(פלא יועץ - חסד לאלפים סימן ג-ד)

חוסר צניעות = פריצות

חוסר צניעות בא לידי ביטוי בכמה מישורים.

- א. לבוש שאינו מכסה ומסתיר בשלימות.
- ב. לבוש המכסה את הגוף אך אינו מסתיר את צורת הגוף.
- ג. התייפות והתקשטות בכל מקום בו נוכחים גברים זרים.
- ד. אביזרים המעוררים משיכת עין ולב, כגון: דוגמאות, כפתורים, רוכסנים, כיסים, או תיפורים במקומות רגישים.
- ה. התנהגות רעשנית או דיבורים בקול רם וכדומה.

שמירת הצניעות מצריכה:

- א. לבוש המכסה ומסתיר כנדרש.
 - ב. לבוש המסתיר גם את צורת הבלטת איברי הגוף.
 - ג. שמירת אביזרי הקישוט למיניהם לביתה פנימה.
 - ד. בגדים שקטים ופשוטים בעת יציאה לרחוב.
 - ה. התנהגות שקטה ככל האפשר.
- זכרי:** גם כאשר נשים רבות רגילות ללכת בבגד מסוים, אין זה אומר מאומה על כשרות הבגד.

טעות לחשוב: שיש פסול כלשהו בהידור בצניעות, במקומות בהם שאר הנשים אינן נוהגות להדר, ואדרבא אשה זו נוטלת שכר כנגד כולן.

שלא יכשלו בי בני אדם

א. יש הפוטרות עצמן בהטילן האשמה על הגברים לאמר להם "אל תסתכלו" אשר זו טענת שוא, דאפילו השומר עיניו ואינו מסתכל, אבל מן הנמנע ללכת ברחוב בעינים סגורות.

ועוד שבטענת הבל זו אפשר להרוס כל גדר הצניעות, ומצינו בגמרא (תענית כד.) דרבי יוסי הקפיד על שבני אדם נכשלו בהסתכלות על ביתו היפה הגם שלא עשתה כלום, וכל שכן אם היא גורמת להם. והטענה שהנשים הפרוצות אומרות "אל תסתכל" היא טענת היצר הרע, וגם בדור המבול שהפרוצות גרמו לעבירות (כמובא בתרגום יונתן) בודאי אמרו כן, ועל ידי זה הביא מבול לעולם.

(משנת יוסף ח"י סימן ב)

* * *

ב. אומר התנא דבי אליהו, שאפילו אבן אם נכשלים בה, עתידה היא לתת את הדין. והנה האבן מונחת במקומה ולא פעלה אוון. כל שכן האשה שיכולה להיזהר ולמנוע מכשול, שהיא אחראית ועתידה ליתן את הדין כשלא מנעה מכשול.

(הצניעות והישועה - פרק א-ח)

ג. כל מי שחבירו נענש על ידו, אין מכניסין אותו במחיצתו של הקב"ה.

(שבת קמט:)

ד. כל הגורם תקלה לחבירו, הוא נכנס תחתיו לכל עונשים.

(רש"י במדבר ל-טז)

שיחה אסורה

- א. אמרו חז"ל: אל תרבה שיחה עם האשה, וכל המרבה שיחה עם האשה גורם רעה לעצמו וסופו יורש גהינום¹.
- ב. אשה המדברת שיחה יתירה עם אדם זר ולמרות שמתרה בה אינה מפסיקה מכך, יכול בעלה לגרשה בלי לשלם לה את כתובתה².
- ג. שאילת שלום בין איש לאשה, אסורה מן הדין ואפילו כאשר עושים זאת על ידי שליח, ועל כן אסור לאיש לשלוח דרישת שלום לאשה על ידי בעלה או לשאול אשה זרה בשלומה, וכן להיפך³.
- ד. דברי בטלה כסיפורי חדשות ומזג האויר, ועל אחת כמה וכמה סיפורי בדיחות ומעשיות אסורים בתכלית.
- ה. דיבורים נצרכים מותר לדבר, בתנאי שהם נאמרים בקיצור ובתכליתיות⁴ בלי קלות ראש ובלי הנעמת הקול.
- ו. מחמאות ופרגונים לבעלי מלאכה ורופאים, וכן קריאה בשם פרטי לאדם זר אסורים.
- ז. גם פיטפוט שגרתי עם חברה או בפלאפון מהווה חוסר צניעות כאשר הוא נעשה במעמד אנשים זרים.

איזו היא דת יהודית

א. אלו הם הדברים שאם עשתה אחד מהם עברה על דת יהודית?... או שהיתה משחקת עם הבחורים, ולא דוקא שוחקת, אלא אפילו אם היא מדברת שיחה יתירה.

(שולחן ערוך - באר היטב סי' קטו-ד)

ב. דרך בנות ישראל לא קולניות ולא רגל רמה ולא פרוצות בשחוק

(במדבר רבה ט-יב).

ג. אין לה לדבר בנוכחות גברים בקול גבוה, וכל שכן שלא לצעוק, וקל וחומר שלא תתן ברחובות קולה, ולא תצעק ותקרא מן הפתח או החלון בשמות ילדיה הנמצאים בריחוק מקום, וכשנוקשים בדלא לא תאמר "מי זה" לשון זכר, אלא "מי זאת", או "מי שם".

(שו"ע המקוצר - ח"ו רב)

ד. כמה מגונה הדבר כשהפלאפון מצלצל ורבים מסתובבים לראות מהיכן מתנגן אותו הפיזומון ולכן מהנכון להקפיד שיהיה תמיד על מצב שקט.

ה. אסור לנשים לדבר בפלאפון ברשות הרבים או באוטובוס והוא פריצות גדולה בעניני הצניעות ח"ו ויש להזהירן על חומר האיסור. וה' יגדור פירצות עמו ברחמים.

(קול קורא מהבד"ץ - חשון תש"ס)

שמירת ההפרדה

א. חובה להעמיד מחיצת הפרדה בין המקום המיועד לציבור הגברים לבין הנשים בכל מקום כינוס ציבורי כגון בית כנסת, אולם שמחות וכדומה. ובלשון חז"ל נקרא הדבר - תיקון גדול¹.

ב. בכל מקום שהאנשים והנשים רואים זה את זה כגון בסעודת נישואין, אין לברך "שהשמחה במעונו" לפי שאין שמחה לפני הקב"ה כשיש בו הרהורי עבירה².

ג. אסור לעשות מחיצה המבדלת באופן שיוכלו להסתכל האנשים בנשים. רק יעשו כנהוג מימי קדם³.

ד. נשים המזיזות את המחיצה כדי לראות את ריקודי הגברים גורמות בכך מכשלה עצומה. ומצוה רבה לעורר את תשומת ליבן לכך (כדאי מאוד להצמיד את המחיצות בקשירה על ידי אזיקונים וכדומה לפני תחילת הארוע).

ה. גם במקומות שאין בהן הפרדה (כגון קופת חולים או דואר וכדומה) ונאלצת האשה להימצא שם, אסור לגברים לשבת אחרי נשים. וגם אם הגברים המצויים שם אין בהם יראת שמים, תעשה היא כל השתדלות לבל תהיה מכשול לרבים.

ו. נסיעה באוטובוס עמוס נוסעים אשר קיימת בו סבירות להגיע למצב של נגיעה, נחשבת לבעייתית, ויש להשמר ולהמנע מכך.

והיה מחניך קדוש

שו"ת באר משה

עוון חמור ומנהג רע מאד מה שנשים עומדות לפני שער בית הכנסת לאחר תפילת מוסף או בליל שבת וממתנינות לבעליהן או מדברות שם, כי אז גם האנשים יוצאים ואין לך גירוי יצר הרע יותר מזה ומעשה בעל דבר מצליח.

(חלק ח' סי' פה)

פסק הלכה

נחרדנו לשמוע על הפירצה החמורה אשר בתו מלון, אתרי נופש וכדומה, הנקראים חרדים, מכשילים את הציבור בישיבה מעורבת בחדרי האוכל, במדשאות, בלובי, ובאולמי ההרצאות. וגם כאשר יושבים כל משפחה בנפרד, כיון שיושבים בסמיכות ללא מחיצה, הוא איסור, דעין רואה ולב חומד.

חיים פנחס שיינברג נתן גשטטר שמואל אויערבאך ניסים קרליץ

האדמו"ר מסלונים

התופעה שהתפשטה בפרט בימי הקיץ. של יציאה למלונות ולכל מיני מקומות נופש וטיולים ונסיעות לחוץ לארץ, שוטפת כל חלקה טובה ואין מי שיכול לומר שחזר ממקומות אלו מבלי לאבד את היראת שמים שלו. נפגשים עם אנשים אחרים ועם רוחות אחרות. וישנם מקומות שהשהות שם דומה לחתונה מעורבת ח"ו וכמה יראת שמים שכבר היתה לו לפני כן, הרי הוא מאבד שם ואחריתה מי ישורנה.

(דרכי נועם - טבת תשע"ד - עמוד טו)

1. סוכה נב.

2. ספר חסידים - ספר המנהגים

3. שו"ת דברי חיים בהוספות סי' יב

שמירת מרחק

כותב החיי אדם: לפי שראיתי ושמעתי מהרבה בני אדם שהם עמי הארץ, וחושבים שכל הקרוב יותר, מותר בכל ההרחקות, לכן מצוה לפרסם דאדרבה, כל הקרוב, יותר צריך להתרחק, וצריך האדם להיזהר מהן מאד, ומכל שכן מאלו שליבו גם בהן.

א. כל דיני ההרחקות (הסתכלות, נגיעה, שחוק ודיבור אסור) נוהגים גם בין קרובי משפחה, גיסים, בני דודים, חמותו וכלתו. מלבד אימו וביתו, זקנתו ונכדתו, אשר גם לגבי דיני יחוד דינם שונה משאר הנשים כידוע (לגבי אחיות ישנם דינים ומנהגים חלוקים).

ב. מקומות עבודה אשר אין בהם הפרדה מוחלטת בין גברים לנשים, מהווים מידרון תלול ומתכון בטוח לחורבן הצניעות, ויש להתריע על כך בפני כל אשה ובת הנגשת לעבודה שכזו.

ג. מקומות עבודה כדוגמת גננת ומטפלת, מצריכים שמירה בכפל כפליים על כל דיני ההרחקות שלא להראות לאבות הילדים חום לב, פיקחות, ואדיבות יתירה, אלא לענות על שאלותיהם בקצרה.

ד. כאשר מזמינים פועל ובעל מלאכה הביתה, יש להקפיד שבעל הבית יהיה נוכח והוא זה שידבר עימו. ובכך נמנעות גם שאר הבעיות של יחוד וכדומה והרבה תקלות ומכשולים ארעו כאשר לא נזהרו בזה.

ומשביע אני אתכם

א. שימעו נא, מתוך נסיון של עשרות שנים, מכשול זה הוא הנקודה הכי מסוכנת בחומת הצניעות.

ישנם עשרות ומאות מקרים שבתי ישראל נחרבו על ידי זה שנשים ובנות הלכו לעבוד במקומות לא בדוקים ולא צנועים.

ומשביע אני אתכם, שכל אב ואם עליהם לחקור בשבע דרישות וחקירות עד שיסכימו, וזה גם כן בשעת הדחק לאיזה מקום עבודה שיהיה נקי מכל חשש מאבדון הנפש של הבת והאשה.

(מרן הגר"ש וואזנר - שיחות קודש - תשנח)

* * *

ב. בענין נשים העובדות במשרדים או בתי חרושת, אין לנשים לעבוד בין אנשים ואפילו בבגדי צניעות. כי אין אפוסטרופוס לעריות, אפילו בצדיקים ונביאים נאמרה.

(משנה הלכות - חיי"ב - שטו)

* * *

ג. וכבר היו עבודת נשים סיבה לאסונות במשפחה, להפרת שלום בית ואף לגיטין... וכל זה אפילו לעבוד אצל אנשים חרדים ואפילו מבוגרים.

(משנת יוסף - ח"ו - א)

לשון נקיה

א. אומר המדרש¹: ולא יראה בך ערות דבר - זהו ערות דיבור.

רב שמואל בר נחמן אמר: זהו ניבול פה.

ב. נבלות הפה ידועה חומרתו, עד שאמרו חז"ל - כל המנבל את פיו, אפילו נחתם עליו גזר דין של שבעים שנה לטובה - נהפך עליו לרעה. ואמרו חז"ל שמעמיקין לו גהנום.

ג. גם השומע ושותק, נושא עוון וענוש יענש².

ד. ואני מבקש בכל לשון של בקשה להיזהר מלגלות דברי צניעות לחברתה ואפילו ברמז קל, כפי שהתנהגו אבותינו הקדושים, והיו בתיהם קדושים ונקיים³.

ה. בת המדברת דיבורים שאינם צנועים, יש להתרחק ממנה כבורח מן האש, ומצוה ליידע את אלו שביכולתם להשפיע עליה.

מואביה היא זו...

א. ותאמר רות המואביה, גם כי אמר אלי עם הנערים אשר לי תדבקין.

ומדוע כינה אותה הפסוק כאן "מואביה"?

אמר רבי חנין בר לוי: בודאי מואביה היא זו, שהוציאה דיבה על אותו צדיק, שהרי הוא אמר, וכה תידבקין עם נעוטי ולא עם הנערים, והיא אמרה עם הנערים אשר לי.

וגם נעמי אמרה ברוח הקודש: טוב ביתי כי תצאי עם נעוטי.

(אוצר המדרשים רות ב-כב-כג)

* * *

גמרא: בעוון נבלות פה, צרות רבות וגזירות קשות מתחדשות, ובחורי "שונאי ישראל", מתים, יתומים ואלמנות צועקים ואינם נענים.

(שבת לג.)

זיכרי: שומר פיו ולשונו - שומר מצרות נפשו.

1. ויקרא רבה - כד-ז

2. פלא יועץ

3. לשונו של האדמו"ר מסאטמר, אסיפת מכתבים מכתב כח

קול באשה ערוה

א. צריך האיש להיזהר מלומר דברים שבקדושה בזמן שהוא שומע קול זמר של אשה¹.

ב. גם כשאין לאיש שום כוונה להנות, אסור לו לשמוע קול זמר מכל אשה זרה מעת התבגרותה, בין אם היא נשואה ובין אם היא פנויה².

ג. גם שירה להרדמות התינוק נחשבת ל"קול באשה ערוה"³.

ד. כל אשה כשרה יראת ה', לא תשמיע קול שיר בזמירות, כל זמן שמסיב עמה איש שהיא ערוה עליו, אלא רק שפתיה יהיו נעות וקולה לא ישמע כלל ועיקר, כי אף אם היא צנועה וחסודה ביותר וכונתה רצויה לשמים, מכל מקום היא מצוה הבאה לידי עבירה חמורה, לפי שאולי יבוא האיש השומע לידי הרהור, והרהורי עבירה קשים מעבירה עצמה, והיא צריכה להיזהר שלא יכשלו בני אדם על ידה⁴.

לא המורה ולא התלמידות

שבט הלוי

הדבר פשוט שגם כאשר משוררות הרבה נשים ביחד יש איסור וכתבתי זאת רק כדי להוציא מלב הטועים בזה.

והמכשלה רבה כיום בבתי ספר אפילו החרדים שיוצא מכשול על ידם לשכנים.

מרחן הגר"ש וואזנר - ח"ה אבה"ע

* * *

משנה הלכות

נשים המשוררות, הגם שזה בביתן כיון שנשמע בחוץ חייבות להפסיק.

ופשוט שללמד בנות ישראל לזמר, אין זה מצוה ואדרבא הרי הוא עבירה, שמכשילות את הזכרים השומעים קול זמרה, וצריך ללמוד עמהם צניעות שלא לזמר לא המורה ולא התלמידות במקומות שדרים שם אנשים.

(חי"ב-רצ"ג)

1. שולחן ערוך עה-ג.

2. משנה ברורה עה ס"ק יז.

3. משנה ברורה שעה"צ תקס-כה.

4. באר שבע בספרו באר מים חיים - ג.

איסור בגד צמוד

מלבד החובה לכסות את הגוף, חובה גם להסתיר ולהצניע את צורת דמות הגוף.

בכמה מקומות קוראת התורה לדברים המכוסים בכיסויים שאינם רפויים בתואר "מגולים" וכדו' ולכן:

א. בגד שאינו מסתיר את צורת אברי הגוף בכל מצב, אסור בלבישה מעיקר הדין.

ב. גם הבגד הסמוך לגוף, חייב בסתרה¹.

ג. בגד שאינו מסתיר את צורתם של הבגדים הפנימיים, נחשב גם הוא לבגד פרוץ ביותר².

ד. גם בגד שנצמד רק במצבים רחוקים אסור בלבישה. ויש לתת את הדעת בשעת קניית הבגד על כל המציאויות הקיימות כגון: עליה, ירידה, הרמת יד כלפי מעלה, או הושטתה לאחור וכל כיוצא בזה.

טללי תחיה לעתיד

הצניעות והישועה

ידוע שבכלל ענייני פריצות האסורים לנו, הוא גם הבלטת והיכר אברי האשה דרך בגדה.

וראו להעיר שיש לזה מקור בגמרא (מנחות צח.) על הפסוק "ויאריכו הבדים ויראו ראשי הבדים" הרי מפורש בזה שלמרות שהיתה הפרוכת סותמת ומגינה בפני הבדים שלא יראו ממש החוצה, מכל מקום, כיון שהיו הבדים דוחקין ובולטין בפרוכת ונראין כמין שני דדי אשה, קרא להם הכתוב ויראו ראשי הבדים.

כל שכן כשאכן שני דדי אשה דוחקין ובולטין ודאי נחשב הדבר שדדיה נראין מן הבגד כלפי חוץ... והוא הדין בכל מה ששייך הבלטה והיכר אברים.

(פרק ד-א)

* * *

החזון איש זצ"ל היה אומר: שאת טיפות הזיעה של הנשים הצנועות אשר לובשות בגדים ארוכים ורחבים, שומר הקב"ה בבית גנזיו ומהם נעשה להם טללי תחיה לעתיד לבוא.

1. ש"ך יו"ד שמ-כב
2. חוקי הנשים - יז

סוגי בד האסורים

ישנם סוגי בדים אשר מטבעם הם נמתחים ונצמדים לגוף וכתוצאה מכך נגרמת הבלטת אברי הגוף גם כאשר הבגד רחב ואפילו רחב מאוד, ובפרט על ידי תנועות או תנוחות שונות.

ולכן:

א. חולצות, חצאיות, סוודרים וסריגים העשויים מבדי טריקו, לייקרה, סטרצ', סימפוניה וכל הדומים להם, אסורים בלבישה.

ב. כמו כן, מעת לעת מיוצרים סוגים נוספים אשר טבעם דומה לאלו ועל כל אחת ואחת להתבונן בדבר.

ג. באופן כללי ניתן לומר: ככל שהבגד מיוצר מבד עבה יותר, ממילא הוא יציב יותר ופחות בעייתי. (אולם יתכן בהחלט בדים אשר למרות עוביים, הם נצמדים ואינם מסתירים את צורת הגוף וגם הם בכלל האיסור)

ד. גם כאשר הבגד עשוי מבד כשר ויציב, אולם נותנים עליו עליונית העשויה מהבדים הנ"ל, תיתכן בהחלט הצמדות ושוב הדבר אסור.

ה. על בעיית הבדים השקופים נלמד בהמשך בעז"ה.

וזה גנאי אפילו להזכיר...

שו"ת משנת יוסף

הצניעות היא יסוד בנין עם ישראל, והשטן מנסה לפרוץ לו פתח בגדריו.

והנה נפרצה פירצה בין הנשים החרדיות שלובשות בגדים צרים הצמודים לגוף, וממין בד אשר מבליט את אבריה ובפרט לפניה...

בגמרא (פסחים ג.) מבואר שאין הגון להזכיר "רכיבה" באשה, לפי שברכיבה יש פיסוק רגליים וזה גנאי אפילו רק להזכירו, וכל שכן לעשותו.

הרי שגם אם לבושה בשמלה רחבה, בכל זאת הישיבה בפיסוק רגליים אינה צניעות הגם שכל גופה מכוסה, לפי שלא רק כיסוי הגוף קובע אלא גם צורת אבריה, ושמלה צרה דומה מאוד למכנסיים שגם בו היא מבליטה איבריה.

ומצינו שהבלטת חלק הגוף הקדמי אסור משום שמביא לידי הרהור, ומצינו בגמרא בכמה מקומות בגדולי עולם שעל ידי ראייה עראית באו לידי הרהור, וזה ללמדנו שאף אחד לא יבטח בעצמו, ואם כן מה גדול הוא עוון האשה המבלטת איבריה.

(ח"י סימן ב - ח"א סימן ב)

חולצה כשרה

תפקידה של החולצה להבטיח את כיסוי הגוף וכיסוי הבגדים הפנימיים הסמוכים לגוף בכל זמן גם בעת פעילות כמו קיפול העגלה או קשירת נעליים לילד וכדו' אשר גורמות לעיתים רבות להתרוממות החולצה וגילוי הגוף ח"ו.

ולכן כדי להגיע לחולצה כשירה יש להקפיד על כמה פרטים כדלהלן.
א. החולצה חייבת להיות מספיק ארוכה, כדי שבשום מצב ובשום תנועה לא תתרומם וכנ"ל.

ב. על החולצה להיות רחבה ורפויה ובמיוחד בחלקה העליון, כדי להסתיר את צורת הבלטת הגוף מלפנים.

ג. משם ולמטה, קו החולצה ירד בקו ישר כלפי מטה, ובשום אופן לא יצמד לגוף - פנסים ותיפורים בחולצה הופכים אותה לעיתים רבות לבגד פרוץ!

תנאים אלו בסיסיים הם ביותר בהגדרת הבגד באופן כללי אם צנוע הוא אם לאו.

גורם לעיכוב הגאולה

מתוך הספר שבחי רבי חיים ויטאל (מדף ח והלאה):

לאחר שלושים וחמש שנה מעת פטירתו של רבי רפאל, הוא ירד כ"דיבוק" שוב לעולם, והוכיח קשות את תלמידו של רבינו האר"י ז"ל רבי חיים ויטאל ז"ל שהיה רבה של דמשק, וכך אמר לו:

אמור לחכמים כי מפני העבירות הגדולות שבידי יהודי דמשק, הכבידו על המשיח חבלי ברזל ומתאחר בואו.

לשמע הידיעה על התגלותו, התאספו לאותו בית כמה רבנים חשובים מתושבי המקום, ואז החל לפתע לצעוק כך:

עתה יושבי דמשק אין לכם חלק לעולם הבא ח"ו מכמה סיבות, והראשונה על אשר נשותיכם הולכות חצופות בלבושיהן, והן לובשות חולצות ושמלות צמודות ודדיהן בולטים בהם, ואף מניחות בגד בחיקן כדי שיבלטו והן משימות מיני בשמים לגרות יצר הרע באנשים.

וכל הדבר הזה עושות בשווקים וברחובות להראות העמים את יופיין. וגורמות להרבות חטאים בעולם וכל המחטיא את הרבים אין לו חלק לעולם הבא.

צבעי הבגדים

- א. אסור לאיש להסתכל בבגדי צבעוניים של אשה שהוא מכירה אפילו כאשר הם אינם עליה, שמא יבוא להרהר בה¹.
- ב. והיות ואסרו חכמים על האיש להסתכל בהם אפילו כשהם שטוחים על הכותל, קל וחומר שיש עונש גדול על האשה שלא להתקשט וללובשם לפני האנשים² (ועיין במוסר היומי).
- ג. אסור ללבוש בגד שמראהו כמראה עור בשר משום שזהו פריצות³.
- ד. האיסור תקף בכלל סוגי מראות עור בשר לכל סוגי הנשים, ולא נמדד דוקא לפי אותה אשה⁴.
- ה. הצבע הצנוע ביותר זהו הצבע השחור⁵.
- ו. צבעים כמו כחול וירוק כשהם כהים וכן אפור וכדומה, נחשבים גם הם לצבעים צנועים.
- ז. שילוב של צבעים ניגודיים כמו שחור ולבן יש בזה חוסר צניעות.

והוא עזאזל שבתורה

שאלו תלמידיו של רב יוסף: מהו עזאזל?

אמר להם: כיון שעמדו דור המבול ועבדו עבודה זרה, היה הקב"ה מתעצב, עמדו שני מלאכים שמחזאי ועזאל ואמרו לפניו, תן לנו רשות ונדור עם הבריות ונראה איך אנו מקדשין שמך, אמר להם רדו ותדורו עמהן, מיד קלקלו...

ועזאל היה על מיני צבעונין ועל מיני תכשיטין של נשים שמפתים את בני אדם להרהור עבירה... עזאל לא חזר בתשובה, ועדיין הוא עומד בקלקולו להסית בני אדם לדבר עבירה, בבגדי צבעוניים של נשים.

ולכן היו ישראל מקריבין קורבנות ביום הכיפורים וקרבן אחד לעזאזל, שיסבול עוונותיהם של ישראל והוא עזאזל שבתורה.

(ילקוט שמעוני בראשית ו-מד)

* * *

כיבס ביין לבושו ובדם ענבים סותה: וצבעונין הוא לשון סותה, שהאשה לובשתן ומסיתה בהן את הזכר, ליתן עיניו בה.

(רש"י - בראשית מט - יא)

1. שולחן ערוך אבה"ע כא-א.
2. אורחות צדיקים שער הגאווה.
3. מחניך קדוש יא.
4. הגרש"ז אויערבאך זצ"ל.
5. רמ"א וש"ך יו"ד סי' קעח.

בגד חשוב ובגד אדום

א. גם לבישת בגד חשוב או מפואר ברשות הרבים הינו חוסר צניעות, ויש לזכור תמיד שבגדים אלו מיועדים לביתה פנימה ולא במקומות בהם רואים אותה עיני זרים¹.

ב. לבישת בגד אדום נחשבת לפריצות של ממש, ומביא את הלוששת אותו לדבר עבירה².

ג. למרות שבזמנינו קבעו שמות מחולקים לכמה מיני אדום, עלינו לאסור את כל סוגי האדום, ומה שהעולם המציאו שמות מיוחדים לכל סוג וסוג, אין זה משנה כלום וכולם נכללו באיסור³.

ד. מקובל מן הקדמונים שאין ללבוש כלל בשום זמן בגדים בצבע אדום, היות וזהו מלבושם של משרתיו של הסיטרא אחרא והדבר גובל בסכנת נפשות⁴, ומעורר דינים⁵.

1. עיין במוסר היומי

2. ספר הערוך

3. הצניעות והישועה יב-ו

4. שפע חיים פרשת בא-תשמג

5. חתם סופר "דרשות" - לשבת הגדול רמד:

שהלכה במלבוש חשוב

אומרת הגמרא: דורות הראשונים היו מוסרים את נפשם על קדושת ה' כמו המעשה שהיה ברב אדא בר אהבה, שראה נכרית שהיתה לבושה כרכלתא שזהו בגד חשוב (כך מפרש רש"י) ומכיון שהוא חשב שזו בת ישראל, קם וקרעו ממנה.

לבסוף התגלה הדבר שהיא נכרית וחיבוהו לשלם לה ארבע מאות זוז.

ואומר המהרש"ל: ולפירוש רש"י נראה בעיני, שהפריצות היה שהלכה במלבוש חשוב לשוק בלא כיסוי סרבול מעליו.

(ברכות כ.)

* * *

מגילת רות: ורחצת וסכת ושמת שמלותיך עליך וירדת הגורן. והיא לא עשתה כך, אלא אמרה: אם ארד כשאני מקושטת בשמלות נאות, הרואה אותי יאמר שאני פרוצה... ולכן ירדה בתחילה אל הגורן, ואחר כך קישטה את עצמה ככל אשר צותה עליה תמותה.

(רות ג-ו - רש"י)

כיון שראה בועז כל הצניעות הזאת, אמר: זו היא ראויה למלכות.

(מעלות המידות - המעלה התשיעית)

בגדים שקופים

א. הגמרא מספרת על בגד המיוחד לכהנים, שהושקעו בו עשרות אלפי דינרים, ולמרות שהיה עבה פסלו אותו משימוש בבית המקדש, היות ועדיין נראה הגוף דרכו¹.

ב. ולמדו מכך להלכה שאם כך הקפידו על איש, קל וחומר שיש לאסור זאת בבגדי אשה אשר חייבים להיות אטומים לגמרי ולא תהיה בהם אפילו שקיפות כל דהו².

ג. מלבד זאת חל איסור לומר דברים שבקדושה כנגד אשה הלבושה בבגד שכזה וזהו "ערוה בעששית"³.

ד. גם אם מונח בגד שכזה על בגד הסמוך לגוף ורואים אותו דרכו, זהו פריצות כראיית הגוף⁴.

ה. לפעמים השקיפות נוצרת מחמת ריבוי הכביסות, ויש לשים לב ולתת את הדעת על כך.

ו. שקיפות הבגד נבדקת בעת לבישה, כשאור השמש נמצא מאחורי הלובשת ולא מעליה, ואז תעמוד אשה אחרת במקום חשוך יותר ובמרחק מסוים מלפני הבגד.

ליד הספר תורה

מהאדמו"ר בעל השומר אמונים זצ"ל.

תמסרו נפשכם מאד מאד על צניעות בני ביתכם, כי בלי ספק שכל הצרות הצרורות נצמחים אודות הפריצות שבדור, בעוונותינו הרבים.

אני אומר זאת ליד הספר תורה הקדושה, ובטוח אני שאם היה צניעות בכללות העולם, בודאי לא קרו הצרות והגזירות האיומות והנוראות שנעשו על ידי הרשעים.

תלמידי חכמים ובעלי מעשים טובים יראים ושלמים, זקנים עם נערים, בחורים וגם בתולות, עדרי צאן קודשים, תינוקות של בית רבן, בנים קדושים וחביבים, יונקי שדים שלא חטאו נמסרו ליד ארור עמלק ימח שמו, להשמיד להרוג ולאבד בכל מיני מיתות משונות ואכזריות...

דעי לך בת ישראל, כי תתבונני בנפשך, שהכל בשביל פגם הפריצות.

(טהרת הקודש - תקנות והדרכות - תולדות אהרון)

1. יומא לה:

2. מור וקציעה סי' עה

3. ברכות כה - שו"ע עה

4. ש"ך הלכות קריעה יו"ד שמ'

כיסוי הזרועות

א. בגמרא מבואר שאשה המגלה את זרועותיה ברשות הרבים נחשבת ל"עוברת על דת" וכך נפסק להלכה¹.

ב. במקומות רבים בש"ס רואים בבירור שאת החלק שבין המרפק לכף היד, נשים גילו אך ורק בביתן פנימה (בזמן לישת בצק או שאר מלאכות הבית) אולם בצאתן לרשות הרבים הקפידו לכסות את קנה הזרוע כולו.

ג. בכל הדורות עד לתקופת ההשכלה, כך גם היתה המציאות בפועל בכל קהילות ישראל, והיו אף נשים צדקניות שכיסו גם מעבר לכך.

ד. **ולכן:** בעת רכישת חולצה יש לבדוק שהשרוולים יהיו ארוכים באופן שיוכלו לכסות את כל הזרוע, ואסור לקפלם או להגביהם ברשות הרבים².

ה. השרוול כולו חייב להיות רחב ורפוי ובשום אופן לא מהודק על הגוף, אולם קצה השרוול הסמוך לכף היד, יהיה סגור בגומי או כפתור כדי למנוע מכשול בעת הגבהת היד³.

ו. שרוול קצר על גבי שרוול ארוך, זהו דבר שאינו צנוע.

1. שולחן ערוך אבה"ע קטו-ד

2. מחניך קדוש - יח

3. הצניעות והישועה פרק ז'.

כאשר נהגו מאז מעולם

פסק הלכה:

המפורסמות אין צריך ראייה, אך מחמת דדשו בה רבים בעוונותינו הרבים והורגלו במלבושים קצרים, ובבתי יד קצרים, עד אשר הרבה מהמון העם נשכח מהם חומר האיסור, ונעשה להם כהיתר חס ושלום, על כן הננו להודיע בזה:

כי כל אשה ישראלית חייבת על פי דין תורתנו הקדושה ללבוש בגדי צניעות כאשר נהגו בנות ישראל הכשרות מאז ומעולם בלי שום שינוי .

דהיינו במלבושים ארוכים עד קצה האחרון היותר אפשר, ומצד הראש יכסה את כל בית הצוואר כמנהג הצנועות.

ובבתי ידיים ארוכות עד כפות הידיים.

וחלילה ללבוש אנפלאות (גרביים) מנוקבות מעשה רשת אשר הרגל נראה מתוכן, או אנפלאות מגוון עור הגוף, כל אלה פיגול הוא לנו אומה קדושה וטהורה מדור דור.

המחכה לישועה קרובה

יוסף חיים זוננפלד

(בית יהודי עמ' תקעו)

מידת הבגד

מלבד ההקפדה והתשומת לב הנדרשת בשעת קניית הבגד, חובה להתבונן מעת לעת האם מידת הבגד תואמת עדיין את מידותיה של הלובשת.

ישנם כמה וכמה גורמים המשפיעים על כך שלעיתים רבות מידת הבגד של אתמול כבר לא מספיקה למציאות של היום, כגון:

א. שנות הגדילה בתקופת הבחרות משפיעות על גובה הגוף, וכתוצאה מכך הבגדים מתקצרים.

ב. השמנה והרזיה עושות את שלהן ויש לבדוק שוב את מידת הבגד.

ג. כביסות חוזרות ונשנות משנות את מידתו ועוביו של הבגד (במקרים מסוימים) וגם אם בשעת הקניה היה הבגד טוב וכשר, צריך לדעת אם זה עדיין כך (ולפעמים גם נגרם מכך שקיפות!).

כלל הדבר: מיד כאשר הבגד כבר איננו מכסה כבעבר, שוב הוא איננו בגד כשר, ויש לעבור לבגד ארוך יותר או רחב יותר בהתאם למציאות החדשה.

בהם יצר הרע אינו מתגרה

מתוך הספר "בית יהודי"

ידוע אשר בנות ישראל מעולם הלכו בבגדים ארוכים, עד שגברו המשחיתים המשכילים והחופשים והביאו את הפרצות גם בקרב מחננו.

עד חורבן אירופה אף שכבר גברו הפרצות, מכל מקום היו גם רבים מאד משלומי אמוני ישראל, שבתיהם היה על צד היותר טוב, וגם אפשר לראות בהרבה תמונות משפחתיות שנשארו בידי השרידים, או שנעשו על ידי הצוררים בעת שהובילו את ההמון להריגה, שנראה בתמונות בגדי נשים ארוכים עד לארץ, וכן בירושלים עיר הקודש.

אבל ירוד ירדנו מבתחילה, ובין שאר הקלקולים נכנס גם קלקול זה לקצר המלבושים...

ובושנו ממה שראינו בעינינו לאחר המלחמה בשנת תשכ"ז, איך שהערביות בעיר העתיקה עדיין הולכות באורך בגדיהן עד לארץ.

ואין בזה חידוש, כי בהם אין יצר הרע מתגרה כמו בנו.

(ח"ד פמ"ט)

צווארון

א. בדומה למה שלמדנו לעיל בענין חובת כיסוי חלקן התחתון של הזרועות על ההבדל בין תוך הבית לבין רשות הרבים, כך גם בנוגע לכיסוי הצוואר מפורש בחז"ל¹ שברחוב הוא היה מכוסה ורק בבית גילו אותו (והצניעות והישועה²).

ב. גדולי האחרונים (כהגר"י אייבשיץ³, היעב"ץ⁴, והבן איש חי⁵ זצוק"ל) מתריעים חמורות אודות הפירצה שהחלה אצל אותן נשים שיצאו בצוואר מגולה, ומחייבים⁶ ללכת בבגד הכולל כיסוי לצוואר.

ג. גדולי פוסקי זמנינו (כהגר"מ ברנדסדורפר⁷ והגר"ש וואזנר⁸ זצ"ל) כותבים שלגלות את כל הצוואר זה בודאי פריצות, **ולכל הפחות** חובה להקפיד על חולצות בעלות צווארון.

ד. לפני רכישת כל בגד יש לבדוק שיש בו או שישנה אפשרות לחבר אליו צווארון אשר יסייע בהצנעת מקום זה, ובנוסף לכך יש להקפיד תמיד על סגירת הכפתור העליון.

ובודאי אלו המקפידות על כיסוי הצוואר כולו, אין קץ לשכרן.

1. בבא בתרא קנו: תוס' ד"ה כבינתי ובפסקי התוס' וכך גם יש משמעות בדברי רש"י במסכת סוטה ז.

2. פ"ה ופ"ז

3. יערו דבש א-יב

4. בסידור דיני ת"ב

5. חוקי הנשים פ"א

6. מחניך קדוש אות יט

7. קנה בושם ח"ג-ק"ו

8. שבט הלוי ח"ה-קצ"ז וח"ז-י

מתעצלת מלכסות

אומר המדרש: בעצלתיים ימך המקרה ובשפלות ידיים ידלוף הבית

(קהלת י-יח.)

רבי אבהו באר את הפסוק על האשה, וכך אמר: על ידי שהאשה מתעצלת מלכסות את עצמה כראוי, ימך המקרה.

ומבאר העץ יוסף: שעל ידי שהיא מתעצלת מסתכלין בה בני אדם ונכשלין בה, ולכן ימך המקרה - שזהו חולי.

ילדה אחת מבנות משפחתו של האדמו"ר מזווייהל זצ"ל היה בגדה פתוח בצוואר, ורבינו העיר לה על כך, אולם היא מיאנה לשמוע בקולו.

אמר לה רבינו שאם היא לא תשמע בטובות, תצטרך בעל כרחך לשמוע, ואכן כשהגיעה לביתה הבחינה בכתם שנהיה לה במקום הפתוח, ונאלצה בעל כורחה לסגור.

(ספר "יסוד צדיק")

זהירויות נוספות

לאחר כל מה שלמדנו על מידת הבגדים, צבעי הבגדים, סוגי הבדים וכו' כדאי להוסיף עוד כמה זהירויות אשר עלולות לפגוע בכשרות הבגד.

א. כיתובים או תמונות על הבגד מלפנים או מאחור, רחוקים מאד מצניעות בת ישראל.

ב. לפעמים הכפתורים רחוקים קצת אחד מהשני, ובתנוחות מסוימות ניגרם מכך גילוי הבגד הפנימי, ויש להקפיד ולהישמר מכך.

ג. אלו ההולכות בשמלה שבה החולצה והחצאית כאחד (ובתנאי שאינה צמודה), וכן אלו המקפידות על כיסוי עליון נוסף על החולצה, אין קץ לשכרן ואשרי חלקן בזה ובבא.

ד. בכל עונה ובכל תקופה מתחדשים אופנות וסגנונות לבוש חדשים, ומוטל עלינו לבדוק ולשים לב על כל פירצה קטנה או גדולה ולהישמר כיאות.

גם בניה יתעלו בחשיבותם

הזהר הקדוש: ועל כן צריכה האשה להתכסות בזוויות הבית, ואם עושה כן מה כתוב, בניך כשתילי זיתים.

כמו שהזית הזה, בין בחורף ובין בקיץ אינו מאבד את עליו, ותמיד יש בו חשיבות יותר משאר האילנות, כך גם בניה יתעלו בחשיבותם על שאר בני העולם.

ולא עוד אלא שבעלה מתברך בכל, בברכות שלמעלה ובברכות שלמטה, בעושר, בבנים, ובבני בנים.

וזהו שכתוב - הנה כי כן יבורך גבר ירא ה'. וכתוב - יברכה ה' מציון וראה בטוב ירושלים כל ימי חייו וראה בנים לבניך שלום על ישראל.

(פרשת נשא)

שוק באשה ערוה

- א. אמרו רבותינו בגמרא¹ - "שוק באשה ערוה" ומזה לומדים להלכה שמלבד החיוב לכסות מקום זה בצניעות, יש בנוסף לכך, איסור לומר דברים שבקדושה כאשר הוא מגולה.
- ב. רגל האדם בנויה מחמישה חלקים - דהיינו: כף רגל, עצם הקרסול, שוק, ברך, ירך². וכל החלק שבין הברך לעצם הקרסול נחשב "ערוה" ללא יוצא מן הכלל.
- ג. דעת כל הפוסקים שבכל הדורות, שכל השוק חייב להיות מכוסה ומוסתר בכיסוי צנוע, וכפי שלמדנו לעיל אסור לכסות מקום הנקרא "ערוה" בכיסוי צמוד שאינו מסתיר צורת הגוף³.
- ד. הליכה ברחוב ב"שוק" שאינו מכוסה כיאות, חמורה היא עוד יותר מהליכה בשיער מגולה לאשה נשואה, וההקפדה על כך בשמים נוראה עד מאד⁴.

למה המשכן דומה

תנא דבי רבי ישמעאל: למה המשכן דומה? לאשה שמהלכת בשוק, ושיפוליה (דהיינו שולי בגדיה) מהלכין אחריה.

ומבואר מזה, שאשה המהלכת בשוק לובשת שמלה ארוכה וכל הרגל וצורתה מכוסים היטב כמו המשכן שהיה מכוסה עד סופו.

ומה שהמשילו חז"ל את המשכן לאשה צנועה, כי באמת שני הדברים הם ענין אחד.

המשכן כל עניינו הוא להשרות את השכינה בישראל, וכן הצניעות היא המשרה את השכינה בישראל, והעדר הצניעות הוא הגורם לסילוק השכינה מישראל כמו שכתוב: ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך.

ואכן כך היה מנהגן של כל בנות ישראל הצנועות מימות עולם ועד הדורות האחרונים.

(היא תתהלל עמ' 112)

1. ברכות כד.

2. דניאל ב-לב אהלות א-ח שו"ע אוה"ח ד-כא יו"ד קצד-י

3. אריכות דברים בנושא זה, בקונטרס בגדי תפארתך

4. הרמ"ק על דברי הזוהר במילים: כל שכן חציפותא אחרא (פרשת נשא)

אורך החצאית

א. בכל הדורות (עד פרוץ "גזירת הלבוש" ותנועת ההשכלה אשר השחיתו את צניעות הלבוש אצל בנות העולם כולו) הלכו הנשים בשמלות ארוכות עד לעקב ואף יותר מזה¹.

ב. היות וכל ה"שוק" חייב בכיסוי, יש להקפיד על חצאית ארוכה לכל הפחות עד עצם הקרסול² וכל המאריכה יותר הרי זו משובחת.

ג. גם כאשר ה"שוק" מכוסה על ידי גרביים אטומות, חובה ללבוש חצאית ארוכה, היות וגרב צמודה אינה מכסה את צורת הרגל ולא את צורת פיסוק הרגליים³.

ד. עקב פירצות רבות יצאו מפעם לפעם "קריאות קודש" להקפיד על כיסוי החלק התפוח של הרגל או על החצי שבין הברך לעקב וכדו', אולם כל זאת אך ורק כדי למנוע שלא יקצרו עוד יותר, אבל כולם מודים שאין הצניעות שלימה עד אשר תכוסה כל הרגל בחצאית ארוכה ורחבה.

1. מקורות רבים ותמונות המעידות על כך בספרים "עולמות של טוהר"

2. מקורות רבים בספר "היא תתהלל"

3. הגרי"ח זוננפלד - בעל התניא - מאמר מרדכי - מהרי"ד מבעלזא - שומר אמונים - ועוד

קל וחומר מהגברים

מתוך הספר: חכמה ומוסר

אומרת הגמרא: חלוק של תלמיד חכם, כיצד? כל שאין בשרו נראה מתחתיו ולא יהיה מורגש אם הוא יחף. בגד של תלמיד חכם, כיצד? כל שאין חלוקו נראה מתחתיו טפח. וכל שכן שאם הוא מכסה את החלוק לגמרי שזהו דרך הצניעות.

(בבא בתרא נו: - רשב"ם)

ואם רואים אנו מהי צניעות לגברים, קל וחומר לבגדי הנשים שצריכים להיות ארוכים, וצר לי על דורות הללו שנהגו להיפך...

וראוי לגעור בהם ולחזור למנהגן הראשון שיהיה ארוך עד כפות רגליה.

(דרך הצניעות)

אשת רבינו הגרי"ח זוננפלד היתה מספרת שעוד לפני נישואיה עם רבינו, היתה רגילה בפוזמקאות (גרביים) צבועות.

אחרי נישואיה, הוכיחה אותה אחת משכנותיה שאין הדבר נאה לאשת הרב, הלכה וסיפרה את הדברים לרבינו, נענה רבינו באירוניה:

"תמהני בכלל, וכי האיך אפשר לראות את צבע הפוזמקאות, הלא השמלה מכסה את הרגל?..."

(מרא דארעא ישראל, עמ' 210)

חצאית כשרה

מלבד אורך החצאית יש להקפיד על כמה כללים נוספים כדי שהחצאית תהיה אכן כשירה.

א. החצאית צריכה להיות סגורה בתפירה מכל צדדיה.

ב. חצאית הסגורה לאורכה על ידי כפתורים נוגדת את הצניעות.

ג. יש להקפיד שלא יהיו כפתורים לעיטור ושאר קישוטים ודוגמאות ובפרט בכל חלקה העליון.

ד. קפל אחד גבוה במרכז החצאית, זהו דבר שאינו צנוע, וכמו כן שסע בחצאית מכל צד שהוא ואפילו מעט, אסור משום פריצות גם בחלק התחתון.

ה. פתח העשוי לצורך לבישה, צריך להיות סגור על ידי רוכסן בצידי החצאית ובשום אופן לא בחלקה הקידמי, ועליו להיות מוצנע באופן תפירתו ובצבע זהה לצבע החצאית.

להתבזות על הכביסה

הנה נודע דברי הגמרא על הפסוק "עוצם עיניו מראות ברע" אמר רבי חייא זה שאין מסתכל בנשים בשעה שעומדות על הכביסה בנהר ומגלות את השוק.

ונשאלת השאלה, הרי מבואר שם באותה גמרא שאין דרך בנות ישראל להתבזות על הכביסה, והן היו מכבסות אך ורק בתוך החצירות שלהן כדי שלא יצטרכו להרים את שולי שמלתן אפילו מעט במקום הילוך רבים, ואם כן מדוע צריך אותו אדם לעצום את עיניו ליד הנהר?

ומבואר שם בראשונים, שאכן בנות ישראל לא היו מכבסות בנהר ומעולם לא הגביהו ולא קיצרו את בגדיהן ח"ו, אלא דוקא נשים נכריות עשו זאת, ועליהן מכוונת אותה זהירות של עוצם עיניו מראות ברע.

(בבא בתרא נז: - סמ"ע חו"מ קסא - תורת הבגד עמ' 23)

רוחב החצאית

היות והאשה איננה "נציב מלח" לא מספיק להקפיד על אורך החצאית אלא חובה להקפיד גם על רוחב מספיק כדלהלן:

א. רוחב החצאית צריך להיות באופן כזה שבשום מצב לא יורגש היכר צורת הגוף, ולכן יש להוסיף כעשר ס"מ מלבד ההיקף האישי במקום הרחב ביותר.

ב. מהמקום הנ"ל על החצאית להתרחב בהדרגה בכמות נוספת של בד אשר תספיק להסוואת צורת הירכיים בשעת ההליכה, עליה במדרגות, התכופות וכדו'.

ג. חצאית העשויה קפלים, מומלצת ביותר.

ד. גם כאשר החצאית רחבה וארוכה כנדרש, סוג הבד משפיע מאוד ולכן גם בה אסור להשתמש בבדי טריקו ולייקרה.

ה. מנהג הנשים הכשרות להקפיד על תחתית נוספת מלבד החצאית, ושכרן רב לאין קץ.

אופן הבדיקה: יש להרים רגל אחת על כיסא ולבחון באותו הצד אם החצאית נופלת מאחור בצורה רפויה ואינה נצמדת (מתעגלת) כלל עם הגוף, זו חצאית כשירה.

הנותן לשכוי בינה

אומרת הגמרא: כשרוצה התרנגול לפייס את זוגתו, הוא אומר לה מילים אלו - אקנה לך מלבוש ארוך שיגיע עד הארץ.

מגמרא זו לומד רבינו היעב"ץ מוסר השכל ואומר כך: למדנו מכאן רמז על מלבושי הצניעות שצריכים להיות באופן כזה שכל גופה מתכסה בו.

(עמודי שמים)

וכך מסכם רבינו הבן איש חי וכותב:

ובמציאות הננו רואים בעינינו ונעיין בדעתנו, המלבושים הצנועים הוא הבגד המצניע האשה מכל צדדיה, ויעטפה ויכסה מכתפיה עד עקבי רגליה.

(חוקי הנשים - ז)

* * *

בני יעקב: שמעתי שהבן איש חי נשאל בזמנו, למה אין הנשים נפקדות כ"כ בילדים?

ואמר, שכיון שמקודם היו הנשים הולכות עם שמלות עד עקבם, וכעת בשביל שקצרו השמלה מעט, גרם הדבר לעקרות או לעיכוב הילודה.

(אבה"ע סי כא)

חגורות

א. הנביא ישעיה בתוכחתו לבנות ירושלים אמר להן:

"ותחת חגורה ניקפה". וביארו המפרשים¹ שם, שבמקומות שהיו חוגרות שם בגדיהם בדוחק, יהיה שבור ופצוע עד שלא יהיה אפשר יותר לחגור שם.

ב. חגורה שתפקידה לתפוס בגד פנימי שלא יפול לארץ, אין בה כל פסול, אולם חגורה על הבגד החיצון גורמת להידוק הבגד לגוף, ודבר זה פריצות הוא (אלא אם כן החולצה רחבה ומכסה את מקום החגורה וכן"ל). ואדרבא יש להקפיד שיהיו הבגדים רחבים ורפויים על הגוף.

ג. גם כאשר החגורה רפויה ואינה גורמת להיצמדות כלל, עדיין יש בה שלל בעיות כגון צבעים ניגודיים לצבע הבגד, קישוטים או פריטים אחרים הגורמים למשיכת עין ולב.

ד. עקב פטירתן של נשים רבות בטרם עת, ערכו על כך גדולי ירושלים שאלת חלום, ונענו שהדבר בא כעונש על לבישת חגורות לנשים, וכאשר הפסיקו זאת מייד נעצרה המגיפה².

1. המלבי"ם ישעיה ג-כד.
2. עולמות של טוהר.

מעוררים תחושה של גילוי

בחודשי תשרי תשס"ט יצאו הרבנים שליט"א בקריאת קודש וזה תוכנה:

מלבושים הדומים לבגדים חשופים של חילונים, כגון חולצות בשרוולים קצרים או חצאי חולצות, ולובשים תחתם בגד או גופיה להשלים את המקומות החייבים בכיסוי, בגדי פריצות הם ומבליטים את המקומות שיש להצניעם ביותר או מעוררים תחושה של גילוי הגוף.

ישנה גם אופנה רחובית לפתוח כפתורים בחולצה אפילו שיש בגד תחתיו, והמעצבים טמנו בזה דבר פסול לתת תחושה ומראה של גילוי והתערטלות.

באו על החתום

גדולי הרבנים שליט"א

* * *

הגאון רבי בנימין זילבר זצ"ל:

עניין הבלטת פלג הגוף העליון, אין לך פריצות גדולה מזו, וקשה הוא בעיני יותר מזרועות מגולות.

וקשה עלי להשתלט על המחשבה החושבת במידה כנגד מידה, מה שבעלי סטטיסטיקה מוסרים ששישים אחוזים מהמחלה הממארת אצל נשים, הוא במקום הוד יופיה רחמנא ליצלן

(דיני מלבושי הנשים)

חצאית אסורות

ישנן חצאיות אשר למרות היותן ארוכות, עדיין רחוקות הן מלהיות צנועות ואסור להשתמש בהן.

א. חצאיות בגיזרה ישרה אסורות לחלוטין, היות ואין בהן את ההרחבה הנדרשת.

ב. חצאיות בסיס, חצאיות צינור, חצאיות דג, הן וכל דומיהן אינן צנועות ואסורות בלבישה.

ג. חצאיות אשר בזמן ההליכה נכנסות בין הרגליים, גורמות מכשול גדול לכל רואיהן (ובפרט כשיש רוח וכדומה) ואסור להשתמש בהן.

יש לדעת:

חצאיות רבות המצויות כיום בחנויות, גיזרתן מעוצבת באופן כזה שאין בהן את ההרחבה הנדרשת, וכדי להגיע למצב שהחצאית אכן תעמוד במותן, וגם תהיה לה את ההרחבה הנ"ל, יש לרכוש חצאית במידה גדולה יותר ולהצר לפי הצורך תוך כדי הקפדה על כל הכללים באורך וברוחב.

שתי דלתות היו נפתחות

עד לתקופת מלחמת העולם הראשונה, הקפידו אפילו אצל הגויים על שמלות רחבות וארוכות, היו מדינות בהן קיצור הבגדים נאסר על ידי החוק ונאכף על ידי השלטונות בעונשים וקנסות.

אפילו בעת עליית הנשים הגויות לכרכרות הסוסים, היו לכרכרה שתי דלתות שהיו נפתחות אחת לימין ואחת לשמאל, כדי שיהיו מחיצה ויסתירו את הרגלים בשעת העליה.

עקב התפתחות תעשיית הסרטים בתקופה ההיא, נסחפו מיליוני צופים בכל רחבי העולם אחרי סגנון חדש שפרץ את כל גדרי המוסר והצניעות, ואופנות חדשות באו לכל מקום בו הגיעו הסרטים, אולם בכפרים ובעיירות שאליהם לא הגיע נגע זה, המשיכו לשמור על הקו השמרני המקובל עד למלחמת העולם השנייה.

(עולמות של טוהר)

גרביים כהלכתן

לאחר שלמדנו על אורך הבגד, עלינו לדעת שעדיין הצורך בגרביים נשאר קיים, הואיל ומנהג כל בנות ישראל הצנועות להקפיד על כך ובפרט שיש בכך תוספת צניעות וכן שמירה והגנה אם חלילה מתרוממת לרגע החצאית וכדו' שלא יהיה גילוי הגוף ממש¹.

ישנם כיום סוגי גרביים שלבישתן יותר גורעת מאשר מועילה, ונתבונן יחד בכמה כללים:

- א. על הגרביים להיות שקטות ללא דוגמאות או קישוטים וכדו'.
- ב. יש להקפיד שהן תהיינה אטומות ולא שקופות ואפילו לא במקצת.
- ג. בדיקת השקיפות תיעשה רק אחרי מתיחתה על הרגל או בקבוק שתיה וכדו'.
- ד. מספר גבוה של דנייר אינו מחייב שהגרב אטומה, וכיום עקב שיכלול המכונות הדבר נפרץ ביותר². (בעיה זו קיימת בעיקר בגרבי לייקרה, אולם גרביים העשויות מכותנה עבות ואטומות יותר).
- ה. כביסות ושימושים חוזרים משפיעים מאד על שקיפות הבגד, וברגע שהיא איננה אטומה, יש להיפרד ממנה.

שימי לב: כאשר הגרב אינה אטומה, מלבד החטאים הרבים הכרוכים בכך, יש כאן הכשלה לבני ביתה האומרים דברים שבקדושה כנגדה, וזהו "ערוה בעששית" שלמדנו לעיל.

הגרביים של כוזבי המרשעת

מאת הריא"ז מרגליות זצ"ל:

בזמן האחרון פשתה המיספחת של הגרביים של כוזבי המרשעת, שמראיהן כעין מראה בשר, וישנן קלי דעת מחבלים כרם ה' ששואלים מה היא העבירה הזאת לכם, כיון שסוף כל סוף הרגל מכוסה?

אף אתה הקהה את שיניהם, ועיני האנשים ההם תנקר ואמור להם - כי הוא אביזריהו דגילוי עריות... ופשוט שעוברת עליהם על לאו של ובחוקותיהם לא תלכו.

וכל בתי החרושת וכל המסייעים במכירתן של גרביים כאלו וכל המקילין בזה לאנשי ביתם עתידים ליתן את הדין שמכשילים את הרבים.

(דעת הקדושה)

* * *

קריאת קודש

הריני בזה לעורר על דבר הנפוץ בקרב בנות ונשי ישראל אפילו הכשרות שבהן, שלובשות גרביים בצבע הרגל והוא נוגד את ההלכה...

משה שאול קליין עוריאל אויערבאך ברוך שרגא

חיים שמרלר נפתלי נוסבוים שמאי קהת גראס

1. הצניעות והישועה פרק ט'

2. מכתב של גדולי הדור - ניסן תשע"ב.

צבע הגרב

הקפדה נוספת הקשורה לתורת הגרביים היא - צבעי הגרב.

- א. כדי שצבע הגרב יהיה צנוע, מוכרח שציבעו לא יהיה דומה כלל לגווני עור אדם על כל סוגיהם¹.
- ב. ברחבי העולם ישנם גווני רבים של עור אדם ועל כל הסוגים נאמר דין "שוק באשה ערוה"².
- ג. הצבע הצנוע ביותר הוא הצבע השחור³ וכל ההתנגדות לגרביים שחורות היא רק כשהן שקופות ואינן מסתירות את רגלי הלובשת, אולם כשהן אטומות הן הטובות ביותר.
- ד. יש להקפיד מאד שלא יהיה לגרב ברק או כל אמצעי אחר מושך עין ולב, ובפרט שעקב תנודתה התמידית של הרגל הדבר מורגש ביותר.

מיליוני עבירות רחמנא ליצלן

מאת האדמו"ר מזוטשקא זצ"ל:

אמרו רבותינו זכרונם לברכה: אין לך משוקץ ומתועב לפני ה' יותר ממי שמהלך ערום בשוק, והנה אשה זו שאינה מלובשת כראוי, שהרי שוקיה גלויין ונראין והיא נקראת ערומה בחלק ההוא ואם היא מהלכת כך ברחוב, הרי שהיא נעשית בזה, היותר משוקצת ומתועבת לפני ה'.

(הצניעות והישועה פרק יא)

* * *

וכך ציוותה הרבנית שרה שנירר ע"ה לתלמידותיה:

לדאבון הלב יש בזמן האחרון כאלה שמרשים לעצמם לעשות פשרות קטנות שונות... לעולם אל תהינו ללכת לתיאטראות, לא לעשות תיספורת, לא ללבוש חולצות שקופות, גרביים בצבע העור וכיוצא בזה.

וה' יתברך יצליח את עבודתכן ותהיו תמיד מאושרות באושר רוחני עילאי.

שרה שנירר לנדאוי

(מתוך הספר אם בישראל - ספר הזיכרון)

1. מחניך קדוש - יא וכו' דעת הקדושה לריא"ז מרגליות

2. הגרש"ז אויערבאך

3. דרכי משה וש"ך יו"ד קעח

נעליים כשרות

א. הנביא ישעיה הוכיח את בנות ישראל ואמר: יען כי גבהו בנות ציון... וברגליהם תעכסנה¹. ולמדו מכך רבותינו שאסור לאשה ללכת בנעלים אשר משמיעות קול בעת ההליכה².

ב. ועוד למדו מפסוק זה שנעליים מקושטות או מצוירות גם הן אינן צנועות³.

ג. גם גיזרה מושכת עין כמו שפיץ בקידמת הנעל או עקבים גבוהים⁴ הופכת את הנעל לפסולה.

ד. נעלי בריאות שחורות (גם אלו הנקראות נעלי ספורט) הן בדרך כלל שקטות וצנועות. אולם יש להבחין שלא תהיה עליהן שום פרסומת של חברת הייצור או כל מיני סמלים למיניהם, ואז הן כשרות ואפילו מומלצות.

החטא והתיקון

מאת רבינו החיד"א ע"ה:

וראית בעיניך הצדקת הוזהר רבי חנינא בן תרדיון, שדקדקה בפסיעותיה לפני גדולי רומי וזה גרם לה שיגזרו עליה להושיבה בבית של פרוצות, ובוזה רמזו לה מן השמים שמי שעושה סרך של פריצות, נשלח ונופל למקום שכולו פריצות.

(דברים אחדים דרוש כ')

וכאשר עמדה בניסיון ושמרה במסירות על הצניעות באותו הבית, זהו היה התיקון לחטא, ומכח זה נגרם נס הצלתה על ידי רבי מאיר בעל הנס כידוע.

(גמרא עבודה זרה יח - יעב"ץ)

ועל זה נאמר "עוון עקבי יסובני" שעוונות שאדם דש בעקביו בעולם הזה, מסבבין אותו ביום הדין.

* * *

וכך היה אומר הגר"ב זילבר זצ"ל: על העיניים אני יכול לשמור אולם על האזניים שלא ישמעו את דפיקות הנעלים איך אשמור?

1. ג-טז

2. רד"ק שם

3. מהר"י קרא שם ובפירושו הגר"א על הפסוק "תפארת העכסים"

4. שו"ע המקוצר ח"ו-רב'

קל וחומר מנשי הנכרים

וגם אני שמעתי שהגויים מדברים סרה ומלעיגים על נשות ישראל ואומרים שלא כך היו הנשים העבריות, שאנו יודעים שהיו צנועות הרבה, ואיך עתה נהפכו מטובה לרעה?

היה להם ללמוד קל וחומר מנשי הנכרים, ואיך אנחנו בני ישראל לא נלך בחוקותיהם בזה הדבר, ואיך שפחה תירש גבירתה? ועל זאת ידו כל הדווים.

(חכמה ומוסר)

* * *

כמה היא גדולה מעלת הצניעות, שאפילו מי שהוא מאומה אחרת, הוא אהוב ומפואר בעבורה, וכמו שנאמר, רבן גמליאל אומר - בשלושה דברים אוהב אני את הפרסיים היות והם צנועים. גם יש לנו ללמוד קל וחומר מהחתול וכמאמרו של רבי יוחנן - אם לא ניתנה התורה, היינו למדין צניעות מהחתול.

(מנורת המאור)

א. הפסוק אומר: "ובחוקותיהם לא תלכו" ועוד אומר הפסוק: "לא תלכו בחוקות הגויים".

ב. ומזה למדו רבותינו שכל מלבוש העשוי לפריצות ויוהרה, אסור לישראל ללבושו, אלא יהיו כל המלבושים עשויין באופן המורה על הכנעה וצניעות¹.

ג. בהליכה במלבושים שדרך אומות העולם ללובשם לשם פריצות עוברים על לאו, ויש בזה חיוב מלקות מן התורה, וכל זה גם כאשר שאר מלבושיו מעידים על יהדותו².

ד. בגד אשר משתמשים בו נשות הנכרים, אולם כוונתם בו לשם צניעות ואין בו דבר פריצות, אין בו שום איסור³.

ה. בספרי מוסר רבים מבואר, שיש תביעה מן השמים על בנות ישראל, כאשר אצל נשות הנכרים הולכים בבגדים יותר צנועים מהן, ואדרבא יש ללמוד מהן את הדברים הטובים⁴.

1. קיצור שולחן ערוך סימן ג-ב.

2. דברי חיים ח"א סימן ל.

3. בית יוסף ודרכי משה יו"ד - קעח.

4. מנורת המאור - נר ז וכן חכמה ומוסר ועוד.

אופנות פסולות

במציאות של ימינו, רוב רובן של האופנות המגיעות אלינו מלונדון ומפריז, יש בהן בעיות קשות של חוסר צניעות, וממילא גם את הלאו דאורייתא של ובחוקותיהם לא תלכו, ונביא מספר דוגמאות:

א. חולצה עליונה בעלת מחשוף קידמי פסולה גם אם יש מתחתיה בגד נוסף.

ב. חולצה עליונה בעלת כתפיות וכדומה.

ד. חולצה או עליונית בעלת שרוולים קצרים על גבי שרוולי ארוכים.

ג. בגדי הג'ינס או הדמוי ג'ינס וכדומה.

ד. על בגדים אדומים כבר הבאנו לעיל את גודל חומרת האיסור בכל גווני האדום והדומה לו.

ומלבד כל זאת, יש להבין שעצם הנוהג לשנות סגנון לבוש מתקופה לתקופה בהתאם לרוח האופנה הנושבת במחנה, זוהי הנהגה גויית המרוחקת בתכלית הריחוק מצניעותה וטוהר ליבה היהודי של בת ישראל.

לפנים בישראל - והיום

מאת: מרן הגרא"מ שך זצ"ל:

חוסר צניעות בפרהסיא וברשות הרבים, גורר בעקבותיו חילול ה' נורא ואיום, מלבד עצם חומר ענין חוסר הצניעות כשלעצמו.

נוצר היום מצב רחמנא ליצלן, שאצל הערבים - להבדיל - הולכים יותר בצניעות מאשר אצל אחינו בני ישראל, והרי זה חילול ה' נורא, שהעם הנבחר ירוד ומחולל כבודו בין הגויים.

(אורחות הבית)

* * *

לפנים בישראל היו הבנות סמל התום והטוהר והצניעות, והישרים מאומות העולם ומנהיגיהם היו מוכיחים את בני אומתם שילמדו צניעות מכנסת ישראל.

ועכשיו או לנו כי חטאנו, והאומות מוכיחים את צאן מרעיתם שלא ילמדו מבנות ישראל... ונמצא כי מלבד העוון הגדול שלפני עיוור, עוד יש בידם עוון חילול ה' החמור.

(הגאון רבי יהודה לייב פיין הי"ד - קובץ דרושים)

כיסוי הראש

- א.** בשונה משאר דיני הצניעות בהם שוות הפנויה והנשואה, הוסיפה התורה דין לאשה הנשואה, האוסר עליה להתנאות בשיער ברשות הרבים¹, ועל כן מחוייבת היא לכסות ולהצניע את השיער.
- ב.** גדולי הפוסקים² מביאים להלכה את דעת הזוהר המחמיר מאד שגם בביתה פנימה לא תגלה אפי' קצת משיער הראש.
- ג.** והיות ושיער האשה גורם לה לנוי אשר מהווה מוקד להירהור ומיכשול³ וכל רצון התורה בדין כיסוי הראש איננו אלא כדי למנוע את הפריצות הנגרמת מכך⁴, יצאו פוסקים רבים במלחמת חורמה נגד הפאות, ואסרו אותן מכל וכל גם כאשר היה מדובר בפאות בעלות מראה גרוע ביותר, ועל אותן פאות אשר עלולות לגרום למשיכת עין ולב ולהחטאת הרבים כשם שגורם השיער הסכימו כל הפוסקים שהן אסורות⁵.
- ד.** ומכיון שכיום מיוצרות כל הפאות בכוונה תחילה בצורה כזו הנותנת תחושה של מראה שיער, גם הארוכות וגם הקצרות, בכל גוון ובכל דגם, ממילא גורמות הן לרבבות רבבות אנשים לנסיונות ולמיכשולות רבים, וזאת מלבד האיסורים הנוספים שהתגלו בשנים האחרונות כמו דין הנאה מתקרובת עבודה זרה, ודין איסור הנאה משיער מתים⁶.
- ה.** כיסוי ראש מקושטים או צבעוניים או נוצצים וכל מיני סוגי הקשירות והכיסויים מושכי העין מיועדים לבית פנימה, והיציאה בהם לרשות הרבים מאבדת את קיום רצון התורה במצוה זו, ורבות הוכיח הנביא ישעיה את בנות דורו על השימוש בהם.

אפשר להינצל עם העיצה הזו

מאת הגר"ש שבדרון זצ"ל:

עברו עלינו גזירות שיותר לא יהיו רח"ל! הרי צריכים לחפש איזו עצה שזה יפסק! איזו עיצה אנחנו יכולים לקבל?

הגמרא אומרת כך: כשדוד היה במערה, נכנס שאול לשם, ואח"כ אמר דוד לשאול - "ואמר להורגך ותחס עליך". אמר רבי אלעזר - אמר לו דוד לשאול, מן התורה בן הריגה אתה ומגיע לך מיתה, אבל צניעות שהיתה בך היא חסה עליך, היא הצילה אותך.

מורי ורבותי! רואים כאן שאם ח"ו נגזר על האדם מיתה, וניתן רשות לשטן לקחת לו את הנשמה, אם יש לו את מידת הצניעות - אזי יכול הוא להינצל. הנה יש לנו עיצה נפלאה.

אני כבר אמרתי ואני חוזר ואומר, אני לא ראוי לומר מוסר, אבל שהפאה זה לא צניעות - את זה מבינים כולם. ורק עם צניעות אפשר לינצל. כאשר את הולכת ברחוב תכסי את הראש! הענין הזה שהולכים עם פאה זה לא צניעות!

אני לא אומר כלום, אבל הרי אפשר להינצל עם העיצה הזו.

(דברי שלום - שכט)

1. כתובות עב - אבהע"ה כא-ב 2. מגן אברהם - סי' ע"ה - חתם סופר ועוד 3. מעלות המידות 4. תרומת הדשן סי' י' 5. שבט הלוי 6. יב"א ה-ה

איסוף השיער וקליעתו

- א. כותב מרן הגר"ש וואזנר זצ"ל שאסור לבת ישראל ללכת בשיער שאינו אסוף והוא מדגיש שזו היא פריצות שאין כמוה ונלקח מן הירודים שבאנושות וההולכת כך הורסת את דרכי הצניעות¹.
- ב. מנהג קהילות ישראל מדורי דורות היה לקלוע את השיער לצמה, והמהדרין מקפידים על שתי צמות בדוקא.
- ג. מלבד ענין הצניעות הכרוך בכך, ישנו ענין גדול מאד בקליעת השיער ודבר זה שומר על הבת מכל גזירה קשה ורעה ומושך על ראשה חסד ורחמים².
- ד. אסור לקלוע את השיער בשבת היות ויש בזה איסור בונה³.

עוקרת את מדת הדין

מאת הבן איש חי וצוק"ל:

אומרת הגמרא: ויבן ה' אלוקים את האשה, מלמד שקלע הקב"ה את שערותיה של חוה והביאה אל האדם.

והנה צריך להבין מדוע היה צריך קליעת שיערה להיות בידי שמים, והרי היה מספיק שיתן ה' בינה בדעתה, והיא כבר תדע לעשות זאת לבד? וההסבר הוא על פי מה שכתב רבינו האריז"ל שמידת הדין שולטת על השערות, וכידוע אשה הקולעת את שערותיה היא עוקרת את הכח של מידת הדין ושולטים בה אך ורק הכוחות של מידת הרחמים, ולכן קליעה זו נעשתה בידי שמים, היות והמטרה לא היתה לשם יופי וקישוט אלא לשם השלמת תיקונה.

(בן יהוידע - ברכות ס.)

הרבי מקרעטשינף: במשפחתנו שמרו על המנהג הקדום, והקפידו על קליעת השיער לשתי צמות בכל הגילאים עד החתונה והיו שונות מחברותיהן. כשבאו הנאצים לשכונתנו, הם העירו את כל הבנות הגדולות ולקחו אותן לעבודות כפיה, חוץ מבנותינו, תוך כדי שהם אומרים אחד לשני: אין כאן גדולות, כולם פה עם שתי צמות... אלו שהלכו, לא חזרו...

1. שבט הלוי ח"א ובשו"ת קנה בושם ח"א סי' ו, וכן בספר הצניעות והישועה פרק ה'.

2. בן יהוידע ברכות דף ס

3. שו"ע שג - כו

איפור ובושם

- א. עזרא הסופר תיקן שיהיו הסוחרים מסתובבים בעיירות, כדי לספק לבנות ישראל תכשיטים ובשמים כדי להשתמש בהם לכבוד ביתם¹.
- ב. גם בעת ירידת המן במדבר, קיבלו בנות ישראל ביחד מיני תכשיטים ובשמים למען ישתמשו בהם בתוך ביתם².
- ג. אמרו רבותינו: אסור לאשה לצאת בתכשיטיה לרשות הרבים, לפי שלא נתן הקב"ה תכשיטים לאשה אלא כדי שתהא מתקשטת בהם בתוך ביתה. שאין נותנין פירצה לפני הכשר וכל שכן לפני הגנב³. ועל כן אשה צנועה מתקשטת רק לפני בעלה, אבל כשיוצאת לרשות הרבים פושטת התכשיטים מעליה ויוצאת⁴.
- ד. בת ההולכת כשריח טוב נודף ממנה, גורמת למכשול עצום לכל הסובבים אותה⁵, ואין שום הבדל אם הריח נובע מבושם יוקרתי או משמפו וקרם ידיים זולים ופשוטים. כמו"כ אין הבדל בין אם הריח נובע מבושם על הגוף על השיער או על הבגדים⁶.
- ה. איפור כזה אשר תפקידו אך ורק להסתרת צלקת או מום ואינו גורם תוספת יופי ושיפור ההופעה לא נאסר.
- ו. מנהג נשים כשרות לקחת באמתחתן את תכשיטיהן, ובהגיען לבית המשתה הן לובשות אותן, ובטרם צאתן לביתן הן שוב מורידות אותם. (אמנם יש להיזהר מלהיצטלם, וממקומות שבהם המחיצה אינה מתוקנת כראוי).

1. בבא קמא פב: 2. יומא עה. 3. ילקוט שמעוני - איוב לא - תנחומא וישלח 4. חכמה ומוסר פ"ג, הצניעות והישועה פרק יב 5. ספר חרדים כח 6. מחניך קדוש לה.

אין כדאית כל מציאותה

מאת הגרמ"י ליפקוביץ זצ"ל:

אומרת הגמרא: רבי יוסי היתה לו בת בעלת יופי, והוא ראה פעם אדם שהיה מנקב חור בגדר של חצירו כדי להסתכל ביופיה של בתו, וכאשר שאלו מה מעשיך? ענה לו - אם ללוקחה לא זכיתי אזכה לפחות לראותה.

כאשר שמע זאת רבי יוסי אמר לה לביתו: ביתי את מצערת את הבריות, שופי לעפרך ואל ייכשלו בכ בני אדם.

והדברים מבהילים! מדוע שתשוב לעפרה, מה היא אשמה? אלא חז"ל באים ללמד עד כמה חמור קדושת ישראל, ומציאות של בת ישראל שיצא על ידה רק צניעות וקדושה, ואם בת ישראל מהווה ח"י גורם היפך הצניעות - אין כדאית כל מציאותה! וכל זה אפילו שלא באשמתה.

(מכתב - ז' טבת תשנ"ז)

* * *

וכל שכן כשהאשה יפת תואר שצריכה להיות צנועה הרבה שלא להכשיל את הרבים. שהאשה המחטיאה את הרבים יותר טוב שלא נבראת.

("אורחות יושר" לר' יצחק מולכו)

הליכה לרופאים

א. הליכת אשה או בת לרופא גבר, ברוב המקרים אסורה בתכלית.

ב. כדי להתיר זאת נדרשים כמה תנאים, כשהתנאים הבסיסיים הם:

א. אך ורק במקום סכנה או כאב וחולי שאי אפשר להתגבר עליהם.

ב. אך ורק כאשר אין שום אפשרות להשיג רופאה בין בחינם ובין בתשלום וזאת למרות שהרופא בחינם.

(טיפול מסג' עיסויים, ורפלקסולוגיה, אסורים לחלוטין בין מאיש לאישה ובין מאישה לאיש, כמו"כ מעקב הריון או בדיקות לצורך שחרור מבית חולים וכדומה אצל רופא, אסורים לכל הדעות)¹.

ג. גם במידה ונזקקים לכך, יש לדעת שכל נגיעה שאינה לצורך אסורה מן התורה, וחובה לעשות כל מאמץ להישמר מכך, ובמקרים רבים דורשים הרופאים דרישות מיותרות ואסור לבצע זאת.

ד. רופא המתנהג או מדבר בפריצות אסור לבקר אצלו בשום מקרה².

ה. כמו כן יש ללכת תמיד בליווי של אדם נוסף³, ולהקפיד מאד בדוקא על זמני הביקור הקבועים לרבים.

ו. יש להיזהר מלדבר עם הרופאים דיבורים מיותרים שאינם לצורך ממש, ולזכור תמיד שמלוא כל הארץ כבודו.

1. שו"ע המקוצר ח"ו - רב - וכן טהרת הבית ח"ב דף רכב

2. שבט הלוי ח"ד סי' קסז

3. הצניעות והישועה מהדו"ב אות ו'.

חושבות שאין להן זכות להתנגד

מאת הגר"י רצאבי שליט"א:

ויש תחת ידי מכתבים מזעזעים מרבנים בזמנינו והנני מעתיק מקצת דבריהם.

בעוונותינו הרבים כבר נודע התוצאות הנוראות שיצאו מזה, ועל כן בכל חדרי הקבלה אצל הרופאים יש שלט שזכות ביד כל מבקר שיקח עמו מלוה, וחוב גמור הוא על כל אחד לקיים את זה.

נודע לי אחר ברור שיש רופאים הנודעים ומוחזקים ליראי חטא, ואף על פי כן עוברים בזדון על לאו דאורייתא של ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם, ובכל מקרה ומחוש קטן דורשים מהמבקרות לגלות את עצמן שלא לצורך, והמבקרות חושבות שאין להן זכות להתנגד.

אין שום היתר לזה להיות חוטא ומחטיא, ואם חושבים שיש בזה צורך, שישלח אותן לנשים רופאות.

ומחבר ספר שמירת שבת כהלכתה כתב: מורי הגרש"ז אויערבאך זצ"ל אמר - שבימיו לא ראה ולא שמע פעם אחת שאשה תלך לרופא איש, ואפילו לא לרופא כללי, ויש לבער הדבר הרע הזה מקרבנו.

(שו"ע המקוצר)

יציאה מן הבית

- א. כשהאשה צנועה ונשארת בביתה, הכתוב משבחה, שנאמר - "כל כבודה בת מלך פנימה" וכן כתוב בשרה אמנו - "הנה באה"¹.
- ב. שבחה של האשה הוא שלא תאהב לצאת לחוץ אלא אם כן יוצאת לפרקים בעת הצורך². ולכן נקראת האישה "בית" בלשון התורה³.
- ג. "כגפן פוריה בירכתי ביתך" - הדגיש הפסוק "בירכתי ביתך" ללמדך שלא תשב בפתח ביתה שיראוה העוברים והשבים, אלא תהיה תמיד בירכתי הבית, שלא יראוה אלא בעלה ובני ביתה⁴.
- ד. כשרוצים חז"ל לגנות אשה, הם נותנים לה את התואר "יצאנית"⁵.
- ה. אשה יצאנית שאינה מתביישת ומצנעת עצמה, אינה ראויה להינשא אפילו לעם הארץ⁶.
- ו. אפילו האדון אינו יכול להכריח את שפחתו לצאת לקנות לו דבר מן השוק, אלא רק על מלאכות הנעשות בתוך הבית⁷.
- ז. יציאת נשים לאמירת תשליך, אינה מצוה כלל, אלא מנהג גרוע שמצוה לבטלו מן העולם. ואם הן יוצאות עדיף שהגברים לא יצאו⁸.
- ח. יישנם מקומות המועדים לערבובייה כמו שמחות בית השואבה ולוויות וכדומה, ואישה יראת ה' תמנע עצמה ממקומות אלו.

תקחי הכל על ידי שליח

מתוך הספר - מחזה עינים

הנה כבוד האשה לשבת בבית ככתוב - "אשתך כגפן פוריה בירכתי ביתך", ועל כן מלפנים לא היתה אשה עוסקת במשא ובמתן כמאמר חז"ל.

אבל בדורות האלה תהפוכות בארץ - נשים מתקשטות וניצבות בפתח בית המסחר למען יפנו רבים לקנות בהביטם עליה, והיא המדברת על לב הקונים, כי טובה הסחורה.

ובגלל הדבר הזה נהפך הגלגל בעולם, ואינם רואים סימן ברכה במעשה ידיהם, כאשר אמרו חז"ל: המצפה לישכר אשתו אינו רואה סימן ברכה לעולם, וכתב מהרש"א טעם הדבר, כי אין כבודה כי אם פנימה לשבת בביתה למען לא תבעיר אש התאוה בלב האנשים ואין ה' איתם.

ומפני זה כתב הגר"א זצ"ל לאשתו: וכל דבר אשר צריך לך תקחי הכל על ידי שליח, ואף אם הוא ביוקר, היד ה' תקצר? ה' יתברך זן מקרני ראמים ועד ביצי כינים.

ואמרו חז"ל - כל אשה שיוצאת לשוק, סופה ליכשל.

(מגדולי בריסק - ליטא)

1. רבינו בחיי - בראשית לד א 2. בן איש חי חוקי הנשים יח 3. בניהו מגילה יג 4. המאירי ורד"ק תהילים - קכח ג 5. בית יוסף אבה"ע 6. ראשית חכמה - דרך ארץ 7. בעלי התוספות דעת זקנים שמוות כא 8. ערוך השולחן - מטה אפרים

זהירות בהתנהגות

א. אשה כשרה בשעה שכופפת עצמה, תנמיך עצמה דרך ישיבה¹.

ב. לא תכנס לבית הכסא, ולא תברך אשר יצר, ולא תניח ידיה כנגד פניה של מטה, ולא תשכב, ולא תלך ברגליים יחפים בפני אנשים אפי' הם קרוביה².

ג. ישיבה בצורה של רגל על רגל אינה צנועה, היות ונגרם מכך הבלטת והיכר איברים³.

ד. אסור לאשה לאכול בשוק (רשות הרבים) וכן להניק בשוק, וכמו כן אסור לה לילך נטוית גרון⁴.

ה. יציאה לרשות הרבים בחלוק, כרוכה בכמה וכמה מיכשולות ואסורה אפילו לשם המתנה עם הילד להסעה או לזמן קצר וכדו'.

ו. לא נאה לאשה צנועה להראות עצמה בפני האורחים⁵ ובזמן שאורח בבית לא ישבו האשה ובנותיה אצל השולחן, ולכל הפחות יקפידו לשבת בריחוק מקום מן הצד כדי שלא תהא מצוה הבאה בעבירה⁶. אמנם, ישנם עוד פרטים רבים בהם יש לזהר, אולם אין אפשרות לפרט את כולם, וכבר אמר החכם מכל אדם: תן לחכם ויחכם עוד.

ומדברת בקול נמוך

מתוך הספר - בית יהודי

מעולם כל אשה שהיתה בה בושה וצניעות, געלה נפשה והתרחקה מלהיות מצויה במקום אנשים, ומלהיות נראית בפניהם, ומהיות שומעים את קולה, ובעוברה ברחוב ואיש בא כנגדה, היא נמשכת הצידה.

ואף בביתה בעת שנמצאים אנשים אצל בעלה, אביה או בניה, מונעת עצמה מלעבור בפניהם או להתראות להם, ומדברת אז בקול נמוך שלא ישמעו האנשים.

ואפילו הילדים מרגיזים אותה אינה משמעת קולה עליהם אז, ומכל שכן שאינה מגביהה אז קולה בשחוק, ואף מוותרת בשביל זה על עסקיה הנחוצים, ובלבד שלא יראוה ולא ישמעוה, ואף על פי שבביתה שלה היא נמצאת, כזה הוא מנהג הצניעות.

(עמ' שנב)

1. מחניך קדוש - לט

2. פלא יועץ - חסד לאלפים ג-ד

3. הצניעות והישועה ד-א

4. גיטין פט - מחניך קדוש לז'

5. רד"ק וירא

6. השומר אמונים - השולחן הטהור

תוכחה - חנופה - ומחמאה

יותר יגדל החיוב על שאר העם

מתוך הספר - פלא יועץ

מצות תוכחה מוטלת על כל ישראל ולא כמו שחושבים רבים שלא ניתנה מצוה זו אלא לחכם העיר, אלא כל בר ישראל חייב להוכיח את חברו בראותו שעובר עבירה.

ויותר יגדל החיוב על שאר העם, שדבריהם עושים פירות יותר מדברי החכם. שהרי אם החכם יוכיח, יאמרו - הוא חסיד ומי יוכל לעשות כמעשהו, אם היינו כולנו כמותו היה בא המשיח וכו'.

ועוד שהחכם אינו מצוי תדיר בין העם ואינו רואה במעשיהם, משא"כ בחבירו הרגיל אצלו, כאשר יוכיח ויאמר - אל נא אחי תרעו, גם לי לבב כמותכם לעשות כמעשיכם, אך חושש אני כי האלוקים יביא במשפט על הכל, ולמה לא נחוס על כבוד קוננו ולמה לא נחוס על נפשנו? כזאת וכזאת ידבר איש אל רעהו ודבריו יעשו פירות.

(ערך תוכחה)

א. מצות עשה מן התורה להוכיח כל יהודי העושה דבר שלא כרצון ה'.¹ ועל כן בכל עת אשר נפגשים עם אשה הלבושה בחוסר צניעות, יש להוכיח אותה בדרכי נועם ולהורות לה את דרך הצניעות.²

ב. אסור להחניף לעושי רשע, וכת חנפים אינה מקבלת פני שכינה. ולכן אם רואים חלילה בת הלבושה בבגד שאינו צנוע, אסור לומר לה מחמאה כל שהיא או תנועה של התפעלות ואפילו לא על ההופעה שלה באופן כללי וזהו איסור חנופה.

ג. מצוה גדולה לגשת לנשים הלבושות בצניעות ולשבח אותן ולהדגיש בפניהן את גודל מעלתן וכבודן למען יראו אחרים, ילמדו מדרכיהן ויעשו כמעשיהן.³

ובפרט שפעמים רבות נמצאת אותה האשה בקשיים מול חברות לועגות או משפחה מקררת המנסים להוריד אותה מצניעותה, ובכוחן של אותן מילים טובות לחזק את רוחה, ובכך נעשים שותפים למעשיה המבורכים.

נ.ב. גם חלוקת עלונים וקונטרסים העוסקים בנושא זה נחשבת לקיום מצות תוכחה, ולפעמים זו הדרך היותר מומלצת.

1. ויקרא יט-יז

2. רמב"ם דעות ו-ז, הצניעות והישועה פרק כו

3. הגר"ח זוננפלד

חננויות בגדים וסיפרות

- א. היות ובחננויות הבגדים מצוי מאד שמוכרות אינן יראות שמים, ואהבת הצניעות רחוקה מהן, יש לזהר מאד מעצותיהן ומהמלצותיהן, ומה טוב להתיעץ תמיד בכל רכישת בגד עם אשה צנועה ויראת שמים.
- ב. למרות כל הקושי הכרוך במציאת בגדים כשרים, אין כל היתר "להשלים" עם המציאות, ויש להתאמץ ללא הפסקה ולא לחוס על הזמן ולא על הממון עד מציאת הבגד הכשר והצנוע בשלימות.
- ג. גם בקרב הסיפרות החרדית ואפילו באותם ספרים העוסקים בנושאי הצניעות, חדרו רוחות זרות המנוגדות לרוח התורה, ובמקרים רבים גם סותרים להלכות מפורשות בדברי הפוסקים, ואין להתפעל כלל מגודל הספר ומריבוי ההמלצות כאשר נתקלים בהלכה אשר לא כדת.
- ד. יש להרבות בתפילה שוב ושוב שנוזכה לעשות רצון ה' יתברך באמת ולא נבוש ולא נכלם ולא נכשל **ושלא נכשיל** לעולם ועד.

כזהר החמה והלבנה והכוכבים

מאת האדמו"ר בעל השומר אמונים זצ"ל:

כשיבוא משיח צדקנו, תזהירו כזהר החמה והלבנה והכוכבים ועוד יותר...

והשכר של הצניעות גדול על כל המצוות והמעשים הטובים.

והאשה שאינה מתנהגת עצמה בצניעות, לא יועילו לה כל צדקותיה, ותיפול רח"ל לשאול תחתיות חס ושלום, וכל עיר ומקום שפרצו איזה דבר מדרכי הצניעות והקדושה, תיכף נענשו מן השמים בעונשים גדולים, בגרוש, ובכל מיני מקרים רעים רח"ל.

והאשה הנזהרת עכשיו בצניעות, מקבלת שכר כנגד כל הדור.

(מבוא השער - תקנות והדרכות)

צניעות בתוך הבית

א. במקביל לאותה התקשטות אסורה עליה למדנו בפרקים הקודמים, ישנה התקשטות חיובית וקדושה כאשר נמצאת האשה בתוך ביתה¹ (ללא נוכחות של אנשים זרים).

ב. אולם גם אז עליה לזכור תמיד את החילוק בין **התקשטות** לבין **מלבושי פריצות**, היות וגם שם מלוא כל הארץ כבודו.

ג. ועל כן בגדי צבעוניים, תכשיטים, איפור, וכדו' ראויים ומשובחים הם כאשר היא בתוך ביתה, ולא תתעצל מלעשות זאת.

ד. ולעומת זאת בגדים קצרים ושקופים ושאר בגדי פריצות, אחת דינם לשריפה, ואין לחשוש מאיסור בל תשחית².

ה. אשה צנועה לא תוריד גרביה מרגליה גם בתוך ביתה ואפילו בימים החמים³.

טעות חמורה: ישנם כאלו החושבות, שבניהם או אחיהם אינם מושפעים לרעה מהתנהגות או לבוש בלתי צנוע, ואינן יודעות עד כמה חמורה ההשפעה השלילית הנובעת מכך לנפשם, ואת גודל הנזק הרוחני הניגרם להם מכך.

יש לחוש להסתכלות

מאת הגר"י אייבשיץ זצ"ל:

אומרת הגמרא: עזרא תיקן שתהא אשה חוגרת בסינר משום צניעות, ופרשו המפרשים לאו דוקא סינר, אלא תקנתו היתה שתהיה הולכת בכיסוי לבל יראה בה ערות דבר.

והיינו, כי בבית אין דרך גשים להיות מעורבות עם אנשים, ואם יזדמן, ודאי תלך בכל מלבושים, וחס ושלום על בת ישראל שתלך בגילוי בשר נגד אנשים אחרים.

אבל נגד קרובים, אביה ואחיה וכדו' אשר ליבה גס בהם, והם מעורבים עמה, יש לחוש להרהור ולהסתכלות, ולכך תיקן עזרא שתהא אפילו בבית צנועה למאד, ותינצל מידי הסתכלות.

ואשת חיל תינצל מכל אלה, ויהללוה בשערים מעשיה.

(יערות דבש)

1. שו"ת מהרם מרוטנבורג סי' קצט

2. בן איש חי - תורה לשמה

3. חוקי הנשים - יז

תקופת השידוכים

בבואינו להקים בית להשראת השכינה, מוטל עלינו לבנותו בקדושה כבר מהיסוד, ועל כן נביא מעט מדברי גדולי ישראל בענין.

א. שמעתי מפיו של החפץ חיים, שמנהג העולם להפגיש את בני הזוג בטרם כל, הוא שלא כהוגן. ומהראוי לאחר את הפגישות עד אחרי שיסיימו את כל החקירות והדרישות וכל פרטי הדין ודברים שבין הצדדים¹.

ב. אסור לחתן וכלה לטייל קודם הנישואין, ואלו המניחים להם לטייל עוון גדול על כתפיהם. וגדולי הדורות התנגדו מאד למנהג מקולקל זה² (הסטיפלער - הגרי"ש אלישיב - והגר"ש וואזנר זצ"ל ועוד).

ג. בכל מקום אשר יש בו חשש לראיות אסורות או להתנהגות של פריצות, אסור לקיים בו פגישות, ובודאי אם תהיינה הבנות בשלימות הצניעות, הן לא תסכמנה בשום אופן לדבר זה³.

ד. קלות ראש ושחוק בין החתן לכלה קודם נישואיהם, מהווים מכשול חמור עבור החתן, ויש חיוב על מי שבידו, לתקן זאת⁴.

חילול הוא לה

מתוך דברי האור החיים הקדוש זצ"ל:

"אל תחלל את ביתך להזנותה" (ויקרא יט כט) יצו האל למי שיש לו בת, שלא ינהג בה מנהג חולין להראותה לפני כל ולהתנאות בפניהם, אלא כבודה בת מלך פנימה.

והגם שיתכון בה להנאת זיווגה, כדי שיוודע כי בת יפה ונעימה היא ותינשא להראוי לה, עם כל זאת יצו האל כי חילול הוא לה, והיוצא מזה הוא להזנותה, ולא להשיאה. כי יבער בה אש הטבעי ותחלל כבודה.

ולא זו בלבד, אלא שתהיה סיבה להבעיר אש בלב רואה וחומד, ונמצא עוון כל הרשע תלוי בצוארו.

* * *

פלא יועץ: והן אמת שאמרו חכמים שחייב אדם לקשט את ביתו כדי שיקפצו עליה רבים, אבל הבת שהיא יראת ה' לא תתראה בפני הבחורים ובפרט כשהיא מקושטת לבל יכשלו בה בהרהורי עבירה.

(ערך בת)

1. הגר"א וסרמן הי"ד
2. בנין שלום
3. דרכי החיים
4. פלא יועץ

חובת חינוך הבנות

א. צריך כל איש ואשה לזרז את בנותיו שתהיינה מורגלות מילדותן שלא לילך בדרכי פריצות, ואשה אשר תחל בחינוך בנותיה מקטנותם תצליח בחינוכם ויהיו אביה ואמה מאושרים ויראו ממנה בנים הגונים וחשובים¹.

ב. החיוב לחנך לדרכי הצניעות **חייב להיות מקטנותן** ובפרט שאחרי כן כשיגדלו יהיה הדבר בקושי רב ובמשך הזמן תימשך הפירצה גם לגדולות, (מגיל שלוש יש איסור מן הדין להלבישה בגדי פריצות - קצרים או צמודים, ואשרי המקדימים)².

ג. וצריכה האשה לתת דעתה על ביתה, מיום אשר תולידה עד שעת חופתה ותשמרה מכל דבר חיסרון, ותסתיר אותה מכל דבר הפוגע בכבודה, ותשגיח שיהיו כל מעשיה טובים³.

ד. יש לחנך את הבת מקטנותה לדרכי הצניעות ולהלבישה תמיד מלבושי צניעות בלא שום גילוי בשר, ולהדריכה על דרכי הבושה שלא להסתכל בפני איש ולא להרבות דברים עמו, ולעולם לא לתת לה לקרוא בספר שמעורר עזות ומרחיק הצניעות והבושה⁴.

ה. ויש לדעת שהסכנה מילדים וילדות ההולכים חשופי שוק וזרוע, גדולה יותר מכל סכנת מלחמת שבעים אומות⁵.

עדיין קטנה היא

הג"ר בן ציון ידלר זצ"ל כותב בספרו "בטוב ירושלים" את התיאור הבא:

התחילו לקצץ בשולי הבגדים מעט, ובשרוולים מעט, ובתחילה נהגו כן רק בתינוקות, באומרם עדיין קטנה ופעוטה היא, וכשתגדל תתנהג בצניעות, אך הורים אלו לא שמו על לב מה שאמר הכתוב - חנוך לנער על פי דרכו, גם כי יזקין לא יסור ממנה.

וכן היה בעוונותינו הרבים ככל שנתגדלו הנערות, גדלה הפריצות עמהם בקיצור הבגדים... וגם אלו אשר עדיין מתביישות ללכת יחפות ממש, לובשות גרביים דקות בצבע הבשר.

ובעוונותינו הרבים הגענו כבר עד כדי כך, שאף נשים נשואות יוצאות לשוק בתלבושת פרוצה ושחצנית ומרבות ארסו של יצר הרע בעולם.

(עמוד עז)

בית יהודי: אבל לעניין מלבושי צניעות שהוא מחמת הרהור של אחרים, על כרחך נצטרך לחשוש על כל קטנה.

כי מי יוכל לפסוק על איזו קטנה יש הרהור ויצר הרע, ובאיזה לא?

אחרי שהטבעים והדעות משתנים, מי יתפאר בחכמתו לדעת הטבעיים ולהיות חוקר לבבות לדעת מה שבלב השני?...
 (ח"ד פרק מא)

1. חפץ חיים בגדר עולם וכן איש חי בחוקי הנשים

2. שו"ת דעת סופר, הצניעות והישועה פרק יג

3. חוקי הנשים

4. משכיל אל דל ח"א כלל י'

5. מאמר מרדכי מכתב לא'

ולסיום

בת ישראל יקרה

היום, כשאת אחרי 40 ימי עליה של לימוד מוסר והלכה, אין ספק שאת חשה ומרגישה, שכבר שייכת את לרמה רוחנית גבוהה בהרבה מזו שהיית בה לפני כן, אשריך.

בוודאי למדת את פרשת כלי המשכן, אשר בהם שרתו הכהנים בביתו של מלך העולם, ודאי שמת לב, שלכל הכלים יש בתורה הוראות ברורות על גודלם המדויק אורך רוחב וגובה, אולם הכלי היחיד שלא מוזכר בשום מקום מה גודלו, זהו הכיור אשר על ידו נטהרו והתקדשו משרתי ה' - הכהנים, ומהי הסיבה לכך?

היות ואת הנחושת עבור בניית הכיור, תרמו הנשים הצדקניות מהמראות הצובאות אשר שימשו אותן לשם התקשטותן, ובאותה התרומה הן בעצם הקריבו חלק מעצמן והתקשטותן, כדי להרבות טהרה בישראל.

וממילא, גודל הכיור תלוי, אך ורק בגודל הקרבתן של נשים צדקניות. כן! ככל שאנחנו נקריב יותר ונוותר יותר, כך תירבה הקדושה והטהרה יותר.

אם רוצות אנו הרבה קדושה והרבה טהרה אצל בנינו, נכדינו, ובכל צאצאי צאצאינו, מוטל עלינו להקריב ולהתקרב לה' עוד ועוד, וכך יגדל הכיור המביא ומשפיע שפע של קדושה וטהרה לעולם כולו.

בברכת יישר כח

חזקי ואמצי

רשימת הספרים והחיבורים שניתן להשיג במשרדי ארגון נפשנו:

- היא תתהלל: ספר מקיף לכל תורת הצניעות מתוך המקורות.
- היא תתהלל לילדות: דו שיח בין שולמית ורותי על הלבוש וההתנהגות הראויה.
- תבורך מנשים: כל נושאי הצניעות עם הרחבה עניינית לנשים ולנערות.
- תורת הכיסוי: סיכום עשיר לכל תורת מצוות כיסוי הראש.
- תורת הבגד: סיכום תמציתי לתורת הלבוש ועוד.
- בגדי תפארתך: סוגיית אורך השמלות ובירור מקום השוק מן המקורות.
- בגדי תפארתך הקצר: אסופת ציטוטים מדברי גדולי כל הדורות בענין הנ"ל.
- לא תצא כצאת העבדים: בנושא - כל כבודה בת מלך פנימה.
- שתי מורות משוחחות: דו שיח מרתק בין מורה לחברתה בענין כיסוי הראש.
- ותאמץ זרועותיה: בענין חובת כיסוי הזרועות מקורות וציטוטים.
- הרימו מכשול מדרך עמי: בענין סיפרות בעייתית ולקויה בנושאי הצניעות.
- נשים מדברות על עצמן: סיפורים מרתקים ומאמרי השקפה בני זמנינו.
- בנות מדברות על עצמן: סיפורים מרתקים ומאמרי השקפה בני זמנינו.
- הלבוש היהודי: סקירה הסטורית על צורת הלבוש שהיתה מקובלת מדורות עולם.
- סוגיא דפאה נכרית: מצות כיסוי הראש מהמשנה ועד האחרונים.
- בדרך המלך: משנתו של הגר"ע יוסף זצ"ל בכל תורת הצניעות.
- בדרך המלך: משנתו של הגר"ש וואזנר זצ"ל בכל תורת הצניעות.
- בתוך ביתה: דעת גדולי ישראל מכל הדורות בענין התקשטות האשה ברשות הרבים.
- המאגר: דיסק למחשב עם כל הספרים, החוברות, העלונים והפרסומים בנושא הצניעות.

ניתן להשיג בטל: 052-7652509 02-5810763

וכן עלונים רבים ומגוונים ערוכים בטוב טעם ודעת בטלפונים הנ"ל.

גזרי ושלחי

"וכאשר תקום מן הספר תחפש באשר למדת, אם יש בו דבר אשר תוכל לקיימו"

(אגרת הרמב"ן)

לומדת יקרה:

כעת אחרי סיום הלימוד, ניתנת לך האפשרות לקבל על עצמך חיזוק ולשלוח את שמך לתפילה וברכה אצל גדולים וצדיקים.

שם ושם האמא:

קיבלתי על עצמי בלי נדר:

נא להתפלל:

תזכו למצוות!

באם הנך רוצה לקבל חומר בדואר, אנא רשמי גם שם ומשפחה, כתובת וטלפון.

שם ומשפחה:

כתובת:

טלפון:

לעילוי נשמת

הרב חיים ירחמיאל בן מיכאל

סטפנסקי ז"ל

נלב"ע י"ג אדר א' התשע"ד

והעלמה רבקה ז"ל בת רבי יעקב ומזל

בת שבע זיאת שליט"א

נלב"ע י"ג אלול התשע"ד

ת.נ.צ.ב.ה

בנימין בן רחל ז"ל

ולרפואת יהודית בת חנה תחי'

גזרי
ושלחי

נא לשלוח לכתובת

ארגון "נפשנו"

אבינדרב 9 ב'

ירושלים

כמו כן: מצוה גדולה להשתתף

בהוצאות הכרוכות בהוצאת חוברת זו

ושאר חוברות וספרים.

תזכו למצות!